

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Diplomová práce

2023

Adéla Pěkná

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Katalánská identita a nacionalismus z pohledu katalánských
a španělských politických stran v letech 2014–2017**

Diplomová práce

Autor práce: **Adéla Pěkná**

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem diplomovou práci napsala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31. 7. 2023

Adéla Pěkná

Bibliografický záznam

PĚKNÁ, Adéla. *Katalánská identita a nacionalismus z pohledu katalánských a španělských politických stran v letech 2014–2017*. Praha, 2023. 74 s. Diplomová práce (Mgr). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Institut mezinárodních studií, Katedra evropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Rozsah práce: 134 478 znaků včetně mezer

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala PhDr. Zuzaně Kasákové, Ph.D., za cenné rady a připomínky při psaní této práce.

Abstrakt

Období mezi lety 2014 a 2017 bylo v Katalánsku poznamenáno mnoha politickými událostmi a napětím kolem otázky nezávislosti. Tato práce *„Katalánská identita a nacionalismus z pohledu katalánských a španělských politických stran v letech 2014–2017“* si klade za cíl zjistit, jakým způsobem jsou identitární témata uchopena v programech politických stran napříč celým politickým spektrem v Katalánsku, tedy v programech jak celostátních stran, tak stran katalánských, a zda zpracování těchto témat vede k jasnému výkladu katalánské identity, nebo jej problematizuje. Práce vychází z výkladu národa podle Anthonyho D. Smithe a z něj odvozené národní identity rozšířené o témata jazykové a kulturní svébytnosti společenství národů podle Erica J. Hobsbawma. Aplikací tematické analýzy na programová prohlášení politických stran se identifikovala témata, na jejichž základě formulují tyto strany své národnostně-identitární vnímání Katalánska. Zdrojovou základnou jsou volební programy katalánských politických stran. Práce dochází ke zjištění, že témata, kterými je reprezentována národnostně-identitární otázka v programu katalánských politických stran, jsou jazyk, ochrana kulturního dědictví a teritoriální identita. Zpracování těchto témat ale nevede k jasnému výkladu identity, není možné jej jednoznačně vymezit.

Abstract

The period from 2014 to 2017 was marked in Catalonia by many events and tensions surrounding independence issues. This work “*Catalan identity and nationalism from the perspective of Catalan and Spanish political parties between 2014 and 2017*” aims to find out how identity themes are captured in the programs of political parties across the entire political spectrum in Catalonia, i. e. in the programs of both national and Catalan parties, and whether the processing of these themes leads to a clear interpretation of Catalan identity or problematizes it. The work is based on the interpretation of the nation according to Anthony D. Smith and the national identity derived from it, expanded with linguistic themes and cultural peculiarities of the community of nations according to Eric J. Hobsbawm. The application of thematic analysis on the political proclamations were identified based on the formulation of these parties' national-identity perception of Catalonia. The basic source are the election programs of the Catalan political parties. This work concludes that the themes represented by the national-identity issue in the program of Catalan political parties are language, protection of cultural heritage and territorial identity. However, processing these topics does not lead to a clear interpretation of identity and it is not possible to define clearly it through these topics.

Klíčová slova

Španělsko, Katalánsko, identita, nacionalismus, tematická analýza, politická strana

Key words

Spain, Catalonia, identity, nationalism, thematic analysis, political party

ZÁVĚREČNÉ TEZE MAGISTERSKÉ PRÁCE NMTS

Závěrečné teze student odevzdává ke konci Diplomního semináře III jako součást magisterské práce a tyto teze jsou spolu s odevzdáním magisterské práce do SIS předpokladem udělení zápočtu za tento seminář.

Jméno: Adéla Pěkná

E-mail: 43380560@fsv.cuni.cz

Specializace (uved'te zkratkou)*: ZES

Semestr a školní rok zahájení práce: LS 2019/2020

Semestr a školní rok ukončení práce: LS 2022/2023

Vedoucí diplomového semináře: PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Název práce: Katalánská identita a nacionalismus z pohledu katalánských a španělských politických stran v letech 2014–2017

Charakteristika tématu práce (max 10 řádek):

Diplomová práce se zabývá analýzou programů katalánských politických stran v letech 2014 až 2017. Cílem předkládané práce je zjistit, jakým způsobem jsou identitární témata uchopena v programech politických stran napříč politickým spektrem v Katalánsku, tedy v programech stran celostátních, i stran katalánských. V analýze si práce všímá různých faktorů, které tvoří katalánskou identitu. Těmito faktory jsou jazyk, kultura či vazba k teritoriu.

Vývoj tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Původní návrh práce se soustředil na analýzu pouze katalánských stran. Postupně byly však zvoleny strany jak katalánské, tak celostátní, které byly zastoupeny v katalánském parlamentu v letech 2014 až 2017. Za pomoci tematické analýzy se identifikovala hlavní témata nacionalisticko-identitárního narrativu politického programu stran: jazyková politika a jazyková normalizace, katalánská kultura a ochrana kulturního dědictví regionu a identita obsažená v teritoriu.

Práce prošla také vývojem vzhledem k určení metody. Nakonec byla zvolena tematická analýza jako jedna z kvalitativních metod textové analýzy – textová analýza založená na přístupu Braun a Clarke.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu)

Úvod

- 1 Výzkumný rámec
  - 1.1 Pojem národ, nacionalismus a národní identita
  - 1.2 Nacionalistické etnicko-regionální strany
  - 1.3 Soudobá katalánská stranická soustava
  - 1.4 Výzkumná otázka
  - 1.5 Metodologie
- 2 Tematická analýza: národnostně-identitární témata v programových prohlášeních stran
  - 2.1 Jazyková politika a jazyková normalizace
  - 2.2 Katalánská kultura a ochrana kulturního dědictví regionu
  - 2.3 Identita obsažená v teritoriu
- 3 Interpretace analýzy

Závěr

Hlavní výsledky práce (max. 10 řádek):

Pro zjištění, jakým způsobem jsou identitární témata uchopena v programech politických stran v Katalánsku, a to jak stran celostátních, tak stran regionálních, byla použita tematická analýza. Byla identifikována 3 hlavní témata: jazyková politika a jazyková normalizace, katalánská kultura a ochrana kulturního dědictví regionu a teritoriální identita. Práce došla k závěru, že zpracování těchto témat (prvků) nevede k jasnému výkladu identity, není možné jej jednoznačně vymezit.

Prameny a literatura (výběr nejpodstatnějších):

Primární zdroje:

Artículo 155 de la Constitución española,

[https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?](https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=155&tipo=2)

[ini=155&tipo=2](https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=155&tipo=2) (staženo 5. 12. 2021).

Ciudadanos. *Programa electoral Elecciones Autonómicas Catalanas 2015*, VI., X.,

[https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ciudadanos_elecciones_catalan](https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ciudadanos_elecciones_catalanas_2015.pdf)

[as_2015.pdf](https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ciudadanos_elecciones_catalanas_2015.pdf) (staženo 2. 3. 2023).

Ciudadanos. *Programa Electoral. Elecciones Catalanas 2017*, VI., X.,

<https://www.ciudadanos-cs.org/propuestas-para-catalunya>. (staženo 15. 3. 2023).

Constitución española Aprobada por Las Cortes en sesiones plenarias del Congreso de los Diputados y del Senado celebradas el 31 de octubre de 1978,

<https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf>.

(staženo 20. 10. 2021).

CUP. *Programa electoral eleccions municipals 2015*, 87–93,

https://santsadurni.cup.cat/sites/default/files/programa_cup_santsa.pdf.

(staženo 5. 3. 2023).

CUP. *Programa polític de la CUP-CC eleccions del 21 de desembre de 2017*, 30,

41–42, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_cup_17.pdf.

(staženo 1. 7. 2022).

ERC. *Programa electoral. Elecciones catalanas 2017*.

https://static.esquerra.cat/arxiu/programes/c2017_programa.pdf. (staženo 1. 3. 2021).

Estatuto de autonomía de Cataluña aprobado el 19 de julio de 2006.

<https://web.gencat.cat/es/generalitat/estatut/estatut2006/> (staženo 13. 2. 2022).

Junts pel Catalunya. *Programa Electoral 2017*,

[https://www.scribd.com/document/366269217/Programa-electoral-de-Junts-per-](https://www.scribd.com/document/366269217/Programa-electoral-de-Junts-per-Catalunya)

[Catalunya](https://www.scribd.com/document/366269217/Programa-electoral-de-Junts-per-Catalunya) (staženo 25. 2. 2023).

Junts pel Sí. *Programa electoral. Elecciones catalanas 2015*,

[https://ancvallesoccidental.files.wordpress.com/2015/09/programa_](https://ancvallesoccidental.files.wordpress.com/2015/09/programa_electoral_juntspels.pdf)

[electoral_juntspels.pdf](https://ancvallesoccidental.files.wordpress.com/2015/09/programa_electoral_juntspels.pdf) (staženo 10. 3. 2023).

Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña, <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-13087>

(staženo 8. 3. 2023).

PPC. *Programa Electoral 2015*,
https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ppc_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 25. 2. 2023).

PPC. *Programa Electoral 2017*,
https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_pp_17.pdf
(staženo 12. 3. 2023).

PSC. *Programa Electoral minicipales 2015*,
https://issuu.com/somdelh/docs/programa_electoral_municipales_2015.
(staženo 9. 3. 2023).

PSC. *Programa electoral 2017*,
https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_psc_17.pdf
(staženo 21. 2. 2023).

Sekundární zdroje:

Clua i Fainé, Montserrat. „Identidad y política en Cataluña: el auge del independentismo en el nacionalismo catalán actual“, *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, 2014, No. 19 (2), Barcelona: ICA, pp. 79–99.
<https://raco.cat/index.php/QuadernseICA/article/view/292821> (staženo 13. 6. 2021).

Guibernau, Montserrat. *La identidad de las naciones*. Barcelona: Editorial Ariel, 2009.

Guibernau, Montserrat. *Nationalisms: The Nation-State and Nationalism in the Twentieth Century*. Oxford: Polity Press, 2009.

Guibernau, Montserrat. *Catalan Nationalism: Francoism, transition and democracy*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2002.

Hobsbawm, Eric J. *Národy a nacionalismus od roku 1780: program, mýtus, realita*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000.

Hobsbawm, Eric J. *Language, Culture, and National Identity*. *Social Research* 63, no. 4: 1065–80. 1996. <http://www.jstor.org/stable/40971324> (staženo 2. 2. 2023).

Sepúlveda Muñoz, Isidro. *Historia del nacionalismo*. Madrid: Santillana Educación, S.L., 1997.

Sepúlveda Muñoz, Isidro. *Nación y nacionalismos en España de las autonomías*. Madrid: Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado Madrid, 2018.

Smith, Anthony D. *Theories and Nationalism*. New York: Harper Torchbooks, 1972.

Smith, Anthony D. *National Identity*. University of Nevada Press, 1993.

Smith, Anthony D. *The Ethnic Origins of Nations*. London: Blackwell, 1998.

Etika výzkumu:**		
Jazyk práce: čeština		
Podpis studenta a datum		
Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		
Vedoucí specializace		
Garant programu		

* BAS – Balkánská a středoevropská studia; ES – Evropská studia; NRS – Německá a rakouská studia; RES – Ruská a eurasijská studia; SAS – Severoamerická studia; ZES – Západoevropská studia.

** Pokud je to relevantní, tj. vyžaduje to charakter výzkumu (nebo jeho zadavatel), data, s nimiž pracujete, nebo osobní bezpečnost vaše či dalších účastníků výzkumu, vysvětlíte, jak zajistíte dodržení, resp. splnění těchto etických aspektů výzkumu: 1) informovaný souhlas s účastí na výzkumu, 2) dobrovolná účast na výzkumu, 3) důvěrnost a anonymita zdrojů, 4) bezpečný výzkum (nikomu nevznikne újma).

Seznam použitých zkratek

CDC	Demokratická konvergence Katalánska (Convergència Democràtica de Catalunya)
CiU	Koalice Konvergence a Jednota (Convergència i Unió)
C's	Občané (Ciutadans)
CUP	Kandidatura lidové jednoty (Candidatura d'Unitat Popular)
ERC	Katalánská republikánská levice (Esquerra Republicana d' Catalunya)
J x Cat	Koalice Společně pro Katalánsko (Junts pel Catalunya)
J x Sí	Koalice Společně pro ano (Junts pel Sí)
PdeCAT	Katalánská evropská demokratická strana (Partit Demòcrata Europeu Català)
PPC	Lidová strana Katalánska (Partit Popular Català)
PSC	Strana socialistů Katalánska (Partit dels Socialistes d' Catalunya)

Obsah

Úvod	1
1 Výzkumný rámec	12
1.1 Pojem národ, nacionalismus a národní identita	12
1.1.1 Pan-nacionalismus	21
1.2 Nacionalistické etnicko-regionální strany.....	22
1.3 Soudobá katalánská stranická soustava z teoretické perspektivy	24
1.4 Výzkumné otázky	30
1.5 Metodologie	31
2 Tematická analýza: národnostně-identitární témata v programových prohlášeních stran	36
2.1 Jazyková politika a jazyková normalizace.....	36
2.1.1 Zhodnocení	45
2.2 Katalánská kultura a ochrana kulturního dědictví regionu	45
2.2.1 Zhodnocení	50
2.3 Identita obsažená v teritoriu.....	50
2.3.1 Zhodnocení	56
3 Interpretace analýzy	57
Závěr	62
Summary	64
Použitá literatura	66

Úvod

Historie Španělska i současná praxe regionálního rozvoje ve Španělsku dokládají, že jednotu nadnárodního útvaru lze dlouhodobě udržet, přestože se útvar skládá z částí národnostně, kulturně i jazykově odlišných. Katalánsko má v rámci Španělska velmi rozsáhlé decentralizované řízení. Přesto se však u Katalánců objevují dlouhodobé projevy nespokojenosti a dlouhodobá podpora části obyvatel pro nezávislost. Na to reagují politické strany ve svých programových prohlášeních a jejich pozice se v čase vyvíjejí.

Moderní rozdělení Španělska na autonomní společenství vyjadřuje pokus uznat národnosti a regionální identity ve Španělsku jako základ pro přenesení moci. Po pádu Frankova režimu došlo k obnovení separatistických snah, které byly za jeho režimu potlačovány.¹ Uspořádání Španělska jako *Estado de las Comunidades Autónomas* je dáno ústavou a přináší asymetrické formy sdílení pravomocí.² Asymetrie byla dána způsobem nabytí autonomie po roce 1978 i její intenzitou, protože cesty, jak autonomie dosáhnout, byly různé. Zásadní se pro autonomní společenství staly jejich Statuty. Autonomní statut je základní institucionální normou Katalánska, který je možné přirovnat k ústavě definující kompetence a uspořádání přebírané daným autonomním společenstvím.³

Španělsko je příkladem územního uspořádání státu zvláštní formou autonomní územní samosprávy. Regionům je ve Španělsku svěřena podstatná část výkonu státní správy, jednotlivé regiony se ale úrovní samosprávy liší. Ústava vymezuje ústavní rámec kompetencí autonomních oblastí, a to jak v zákonodárné, tak ve výkonné sféře. Proces decentralizace byl ve Španělsku založen na konsensu v období demokracie.

Po skončení režimu generála Franka bylo zřejmé, že Katalánci podobně jako Baskové mají potíže s přijetím španělské státně-národní identity. Svébytnost obou území a etnický rozdíl obyvatelstva představovaly jakousi protiváhu vůči španělské státní

---

¹ Diplomatická akademie, „Katalánské referendum: Proč nastalo a co se bude dít dále?“, 3. 10. 2017. <https://diplomacka-akademie.cz/katalanske-referendum-proc-nastalo-a-co-se-bude-dit-dale/> (staženo 15. 2. 2023).

² Constitución española Aprobada por Las Cortes en sesiones plenarias del Congreso de los Diputados y del Senado celebradas el 31 de octubre de 1978“, <https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf>. (staženo 20. 10. 2021).

³ Estatuto de autonomía de Cataluña aprobado el 19 de julio de 2006, <https://web.gencat.cat/es/generalitat/estatut/estatut2006/> (staženo 13. 2. 2022).

identitě.⁴ Prohlubující se konflikty periferních regionů jako je Katalánsko, Baskicko a Galicie s madridskou vládou upozorňují na skutečnost, že i přes určitou míru dosažené autonomie mají tyto regiony stále narůstající požadavky na míru sebeurčení. Přiznaná míra sebeurčení totiž není některými národnostními skupinami reflektována jako dostačující a stupňování požadavků národního sebeurčení přerostlo v poslední době k otevřenému separatistickému hnutí.⁵ Španělsko tedy představuje unikátní vztah mezi demokratizací a decentralizací příhodný pro vznik regionálních stranicko-politických uskupení.⁶

Touha po nezávislosti sílí v Katalánsku od roku 2010, kdy Ústavní tribunál Španělska okleštil část nového rozsáhlejšího Statutu Katalánska z roku 2006. Jednalo se sice o několik článků, ale Katalánci to bylo vnímáno jako omezení jejich autonomie. Dosud neseperatistické katalánské politické strany se tak začaly přiklánět k oddělení od Španělska a používat téma autonomie ve svých politických programech, včetně mobilizace společnosti.⁷

Od této doby získalo katalánské hnutí za nezávislost na Španělsku na síle, částečně díky vnímání ekonomické a politické marginalizace ze strany španělského státu. V roce 2014 uspořádalo Katalánsko nezávazné referendum o nezávislosti, které bylo španělskou vládou vyhlášeno za nelegální. To dále podpořilo hnutí za nezávislost a vedlo k většímu akcentování národnostně-identitární otázky napříč politickým spektrem. V roce 2014 se konalo lidové hlasování o nezávislosti, které proběhlo i navzdory rozhodnutí španělského Ústavního soudu, které si přálo toto hlasování blokovat. Z cca 40 % Katalánců, kteří se účastnili hlasování, si 80 % přálo nezávislý stát. Z nízké účasti u voleb lze odvodit, že

---

⁴ Tereza Sládková, „Katalánsko a snaha o nezávislost: faktory ovlivňující separatismus Katalánců“, *Kulturní studia*. 01/2014, <https://kulturnistudia.cz/wp-content/uploads/2014/06/Katal%C3%A1nsko-a-snaha-o-nez%C3%A1vislost-faktory-ovliv%C5%88uj%C3%ADe%C3%AD-separatismus-Katal%C3%A1nc%C5%AF.pdf>. (staženo 1. 3. 2023).

⁵ Diplomatická akademie, „Katalánské referendum: Proč nastalo a co se bude dít dále?“, 3. 10. 2017. <https://diplomacka-akademie.cz/katalanske-referendum-proc-nastalo-a-co-se-bude-dit-dale/> (staženo 15. 2. 2023).

⁶ Michal Šabatka, „Španělský regionalismus, volební arény a umírňující se konflikt“, *Acta Politologica*, 2010, Vol. 2, No. 1, s. 33–56, https://acpo.fsv.cuni.cz/ACPOENG-17-version1-Sabatka_02_01_merged.pdf (staženo 8. 12. 2022).

⁷ Veronika Bílková, „Katalánsko na rozcestí nebo na scestí.“ Ústav mezinárodních vztahů. 30. 10. 2017. [/https://www.iir.cz/katalansko-na-rozcesti-nebo-na-scesti](https://www.iir.cz/katalansko-na-rozcesti-nebo-na-scesti). (staženo 1. 5. 2022).

nezávislost Katalánska je otázka, která štěpí nejenom celou španělskou společnost, ale i samotnou katalánskou společnost.⁸

Katalánský premiér Carles Puigdemont a jeho regionální vláda uspořádali 1. října 2017 referendum o nezávislosti, které před tím Ústavní soud zakázal. Kromě toho regionální katalánská vláda iniciovala rezoluci o vyhlášení nezávislosti, kterou schválil koncem října 2017 regionální parlament.⁹ Tvrdý postup obou stran vedl k prohloubení problémů a v důsledku i k bezprecedentní aplikaci článku 155 španělské ústavy¹⁰, který po schválení horní komorou španělského parlamentu umožňuje převzít autonomii nad regionem, pokud jeho vedení porušuje ústavu či španělské zákony.¹¹

Důvody, které Katalánci uvádějí pro snahu o separaci, jsou nejen politické, ale také ekonomické. Velmi důležitý je ale lingvistický a kulturní aspekt. Katalánsko je oproti zbytku španělského území jedinečné ve svých specifických rysech – např. jazycích, kterými Katalánci mluví a jež jsou rozdílné od oficiálního jazyka – španělštiny (kastilštiny). Obyvatelé Katalánska jsou dle ústavy součástí španělského národa a ústava do jisté míry jejich kulturní specifika uznává. Legitimita národnostních požadavků Katalánců spočívá nejen na své regionální historii a kultuře, ale zejména na vlastním, katalánském jazyku.¹² Všechny tyto aspekty jsou reflektovány v programu politických stran. Pro zjištění, jak strany při získání podpory voličů pracují s národnostně-identitárními tématy, je nutné provést rozbor národnostní politiky v podobě programů politických stran.

---

⁸ Generalitat de Catalunya, „9N/2014, Tu hi participes/tu decideixes“, <http://www.participa2014.cat/resultats/dades/en/escr-tot.html> (staženo 2. 11. 2018).

⁹ Veronika Bílková, „Katalánsko na rozcestí nebo na scestí.“ Ústav mezinárodních vztahů. 30. 10. 2017. [/https://www.iir.cz/katalansko-na-rozcesti-nebo-na-scesti](https://www.iir.cz/katalansko-na-rozcesti-nebo-na-scesti). (staženo 1. 5. 2022).

¹⁰ Artículos 155 de la Constitución española, <https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=155&tipo=2>. (staženo 5. 12. 2021).

¹¹ ¿Qué dice exactamente el artículo 155 de la Constitución?, *La Voz de Galicia*, <https://www.lavozdegalicia.es/noticia/espana/2015/11/03/dice-exactamente-articulo-155-constitucion/00031446563685553969157.htm> (staženo 8. 9. 2022).

¹² Tereza Sládková, „Katalánsko a snaha o nezávislost: faktory ovlivňující separatismus Katalánců“, *Kulturní studia*. 01/2014, <https://kulturnistudia.cz/wp-content/uploads/2014/06/Katal%C3%A1nsko-a-snaha-o-nez%C3%A1vislost-faktory-ovliv%C5%88uj%C3%ADc%C3%AD-separatismus-Katal%C3%A1nc%C5%AF.pdf> (staženo 8. 8. 2022).

Důležitým autorem zabývající se tématy jazykové a kulturní svébytnosti společnosti národů je Eric J. Hobsbawm. Zastává názor, že národy nejsou přirozeným jevem, jsou spíše výsledkem moderního světa a procesů (urbanizace, průmyslová revoluce, rozvoj státního aparátu), zatímco národní identity jako mnohotvárné fenomény, mají být formovány skrze kulturní, politické a sociální jevy, často využívané k politickým účelům.¹³

Práce dále vychází z výkladu národa podle Anthonyho D. Smithe a z něj odvozené národní identity založené na společném etnickém původu, historii a kultuře. Jednotlivé skupiny se podle Smithe těmito atributy diferencují od ostatních a vytvářejí tak vlastní identitu.

Za další důležitý aspekt v případě Katalánska může být pokládána také prostorová (územní) identita, která reflektuje míru sounáležitosti s prostorem.¹⁴ Tyto aspekty můžeme rozšířit podle studie, kterou vypracoval Isidro Sepúlveda Muñoz, ve které popsal několik charakteristik oficiálního nacionalismu jako např. upřednostňování etnicko-lingvistických kritérií pro definici národa, aspirace vytvoření státu v každém národě, a tím ospravedlnění práva na sebeurčení nebo konfrontaci.¹⁵ Používá koncept „identitářské politiky“, kterou chápe jako politiku, která klade důraz na kulturní a etnickou identitu, a snaží se ji chránit a prosazovat v rámci společnosti. Sepúlveda Muñoz se také věnuje otázkám globalizace a migrace a jejich dopadům na národní a kulturní identity. Analyzuje různé formy identitární politiky v evropských zemích a snaží se porozumět jejím příčinám a důsledkům.¹⁶

Cílem této práce je přispět do debaty ohledně katalánské identity v programu politických stran, a to napříč politickým spektrem, v kontextu jak katalánských, tak španělských politických stran, a zjistit, jakým způsobem tyto politické strany uchopují ve svých politických programech identitární témata.

---

¹³ Eric J. Hobsbawm, *Národy a nacionalismus od roku 1780: program, mýtus, realita* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000), 54.

¹⁴ Joan Becat, *Geografia general dels països catalans: Els països catalans: concepte i evolució* (Enciclopèdia Catalana, 1992), 80.

¹⁵ Isidro Sepúlveda Muñoz, *Historia del nacionalismo* (Madrid: Santillana Educación, S.L., 1997), 55.

¹⁶ Isidro Sepúlveda Muñoz, *Nación y nacionalismos en España de las autonomías* (Madrid: Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado Madrid, 2018).

Hlavní výzkumné otázky lze posléze redukovat do následující podoby: „Jaká témata v programových prohlášeních španělských a katalánských stran zastupují identitární otázku?“ „Vedla zpracovaná identitární témata k jednoznačnému objasnění katalánské identity, nebo jej problematizovala?“ Výzkumné otázky jsou řešeny kvalitativní metodou pomocí tematické analýzy.

Pro analytickou část práce je využit Smithův výklad národa a pro národní identitu je využito Hobsbawmovo vnímání identity zdůrazňující jazyk jako jeden z klíčových faktorů identity, který obyvatele daného území spojuje a vytváří u nich kolektivní podvědomí. Důležité jsou i aspekty vnímání identity podle Sepúlvedy Muñoze.

State of the art

Následující text představuje myšlenky relevantních autorů a stav akademické debaty v několika oblastech. V první řadě se věnuje stavu současné debaty v otázce katalánského nacionalismu a identity. Stav současné debaty se zaměřuje na několik základních témat, a to především na rozlišení španělské a katalánské identity. Dále je pozornost věnována také řešení politického konfliktu v regionu a na hledání cest k udržení stability a prosperity v Katalánsku a ve Španělsku. Je třeba říci, že oblast katalánské identity se neustále vyvíjí a odráží aktuální politické a kulturní události. V posledních letech se zejména zaměřuje na otázku katalánské nezávislosti a jejích politických a kulturních důsledků.

Hlavními tématy, která se v současnosti v oblasti katalánské identity diskutují, jsou kulturní a jazyková diverzita v regionu a vztah mezi Katalánskem a dalšími španělskými regiony. Téma katalánské národní identity a svébytnosti katalánské kultury je představeno v návaznosti na regionální politiku, která je těmito faktory výrazně ovlivněna. V rámci tohoto tématu se diskutuje o otázce, zda má Katalánsko právo na sebeurčení a nezávislost, a jakým způsobem by měla být tato otázka vyřešena. Různé politické strany a aktéři v Katalánsku se k této otázce staví odlišně, což ovlivňuje politickou situaci v regionu a celém Španělsku.

V rámci akademické debaty se také často diskutuje o tom, jak se katalánská identita liší od španělské, a jaký vliv má tato různorodost na vztahy mezi Katalánci a Španěly. Debata také akcentuje řešení politického konfliktu v regionu a hledání cest k udržení stability a prosperity v Katalánsku a ve Španělsku. Mezi akademiky, kteří se domnívají,

že katalánská identita je založena spíše na kulturní a jazykové diferenci, patří například Joan Nogué i Font nebo Ricard Zapata-Barrero.¹⁷ Joan Nogué i Font je katalánský geograf a profesor na Univerzitě v Gironě. Kromě vědecké práce se také angažuje v politice, zejména v obhajobě katalánské identity a autonomie. Nogué i Font se ve svém výzkumu zaměřuje na kulturní a sociální geografii. Zabývá se vztahem krajiny a identity, tj. jak může být krajinné prostředí využíváno k budování katalánské identity a kulturního dědictví.¹⁸ Tento pohled je také podporován například organizacemi jako Òmnium Cultural,¹⁹ která se zaměřuje na katalánskou kulturu a jazyk. Další důležitou organizací je Assemblea Nacional Catalana usilující o nezávislost Katalánska.²⁰

Existuje mnoho studií zaměřujících se na regionální strany a hnutí v kontextu Španělska. Regionalismům na území Španělska se věnuje Michael Keating, významný britský politolog specializující se na oblasti evropské politiky, vládnutí a národní identity. Pokud hovoříme o katalánské identitě podle Keatinga, zaměříme se na několik klíčových bodů, důležitých pro jeho pojetí této problematiky. Podle Keatinga spojuje katalánskou identitu historie, jazyk a kultura. Katalánská kultura čerpá z bohatého dědictví, které zahrnuje například literaturu, hudbu, architekturu a gastronomii. Katalánský jazyk patří k důležitým prvkům katalánské identity a je široce používán v každodenním životě v Katalánsku.²¹

Dalším důležitým faktorem pro katalánskou identitu je politická autonomie. Katalánsko má zvláštní statut, který mu poskytuje větší autonomii v řízení vlastních záležitostí než jiné regiony ve Španělsku.²² Podle Keatinga tato autonomie podporuje pocit samostatnosti a oddělenosti od španělského státu. Keating také zdůrazňuje, že katalánská identita není jednotná, existuje v ní určitá rozmanitost. Existují různé

---

¹⁷ Ricard Zapata-Barrero, *Multiculturalidad e inmigración* (Madrid: Editorial Síntesis, 2004).

¹⁸ Joan Nogué i Font, *La construcción social del paisaje* (Madrid: Biblioteca Nueva, 2007), 110–112.

¹⁹ Òmnium. Llengua. Cultura. País. <https://www.omnium.cat/ca/#intro> (staženo 1. 8. 2022).

²⁰ Assemblea Nacional Catalana, <https://assemblea.cat/organitzacio/> (staženo 8. 9. 2022).

²¹ Michael Keating, „Rethinking Sovereignty: Independence-lite, devolution-max and national accommodation“, *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, 2012, vol. 16, 9–29, <https://abdn.pure.elsevier.com/en/publications/rethinking-sovereignty-independence-lite-devolution-max-and-natio> (staženo 1. 4. 2021).

²² Petr Kilian, „Katalánská autonomie v rámci Španělského království“, *Právní Prostor*, 02/2020, <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/katalanska-autonomie-v-ramci-spanelskeho-kralovstvi> (staženo 15. 5. 2023).

katalánské subkultury a regionální rozdíly, významné pro místní identitu. Nicméně, i přes tuto rozmanitost existuje v Katalánsku všeobecně silný pocit katalánské identity a oddělenosti od zbytku Španělska. Celkově Keatingovo pojetí katalánské identity zdůrazňuje spojení kultury, historie, politické autonomie a regionálních rozdílů. Tyto faktory společně utvářejí jedinečnou katalánskou identitu, která zůstává důležitou součástí katalánského života a politiky.²³

Podle Keatinga je katalánský nacionalismus nejvíce ideologicky motivován jazykem, kulturou a autonomií. Ideologické motivace jsou především podporovány snahou udržet kulturně-jazykové identity na pozadí dlouhodobého útlaku ze strany španělského centrálního státu. V tomto kontextu se katalánský nacionalismus zaměřuje na vytvoření a posílení demokratických institucí v rámci autonomního regionu Katalánska k zajištění větší míry politického a ekonomického sebeurčení. Keating také zdůrazňuje významnou roli Katalánců v boji proti fašismu a útlaku během období Frankovy diktatury.²⁴

Identitou se dále zabývá také například Josep R. Llobera, katalánský sociolog a antropolog. Llobera se snaží porozumět historicko-kulturnímu vývoji identity. Podle Llobery je výrazem určitého kulturního dědictví, které se promítá do jazyka, literatury, umění a tradic. Identita je hluboce zakotvena v kulturních zvycích a sociálním chování obyvatel Katalánska.²⁵ Llobera rovněž studuje politickou dimenzi identity a proces vzniku nezávislosti. Identitu vnímá propojeně s určitými ekonomickými a politickými faktory, jako jsou centralizace moci v Madridu či snaha chránit kulturní dědictví. Identita podle něj není izolovaná a oddělená od širšího kontextu evropské identity, naopak je evropská identita nerozlučně spjata s národními identitami a má vliv na to, jak se lidé identifikují s národními a regionálními společenstvími.²⁶

---

²³ Michael Keating, „Rethinking Sovereignty: Independence-lite, devolution-max and national accommodation“, *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, 2012, vol. 16, 9–29, <https://abdn.pure.elsevier.com/en/publications/rethinking-sovereignty-independence-lite-devolution-max-and-natio> (staženo 1. 4. 2021).

²⁴ Ibid.

²⁵ Josep R Llobera, *De Catalunya a Europa.: Fonaments de la identitat nacional* (Editorial Empúries, 2003). 94–104.

²⁶ Ibid.

Mezi další autory vyzdvihující důležitost jazykové svobody v úsilí o nezávislost patří historik Luis Duran. Duran si všímá kritiky řady Katalánců za převažující vliv španělštiny navzdory jazykové rozmanitosti. Katalánci jsou podle něj pobouřeni, že jejich jazyk je někdy považován za dialekt. „*Ačkoliv je katalánština jako jazyk tolerována, není kladena na stejnou úroveň jako španělština,*“²⁷ vysvětluje Duran. Katalánština má podle zákona v Katalánsku status spoluúředního jazyka, to znamená, že mimo Katalánsko se musí hovořit kastilštinou (španělsky). K obdobné situaci dochází i v dalších katalánsky mluvících oblastech-na Baleárských ostrovech a ve Valencijském společenství. Podle Durana jsou také zde zdokumentovány případy jazykové diskriminace. Mnoho Katalánců by si podle něj přálo, aby se možnost hovořit katalánštinou i mimo Katalánsko odrazila ve španělské ústavě. Ve srovnání se situací v Kanadě Duran poznamenává: „*Frankofonní Kanadčané mohou mimo Québec mluvit francouzsky.*“²⁸

Claude Lévi-Strauss razil tezi o potřebě každé svébytné kultury se vymezovat vůči druhým v souvislosti s kulturní rozmanitostí a obhajoval případ Katalánska. Standardizace rozmanitosti má za následek mizení růzností, což může způsobit až boj o samotné přežití kultury a ztrátu identity. Autor hovoří o „optimální rozmanitosti“, přičemž světovou civilizaci vnímá optikou koalic kultur, z nichž každá si zachovává svou originalitu.²⁹

Manuel Delgado objasňuje tzv. „katalánský způsob vidění věci.“³⁰ Popisuje způsob vidění věci založený na specifickém kulturním a historickém dědictví Katalánska. Podle Delgada katalánská identita vychází z jazyka, kultury a historie regionu. Tyto aspekty se vzájemně prolínají a vytvářejí zvláštní pouto mezi obyvateli Katalánska. Katalánci považují jazyk za symbol své identity a kulturního dědictví, jakož i jejich historický boj za autonomii a právo na sebeurčení. Takový způsob podněcuje pocit sounáležitosti s tímto regionem a chrání jeho specifické identitární prvky.³¹

---

²⁷ Nicolas Martín, „El pilar lingüístico de la identidad catalan“, *DW en español*, 17.10.2017, <https://www.dw.com/es/el-pilar-ling%C3%BC%C3%ADstico-de-la-identidad-catalana/a-41003953> (staženo 21. 5. 2022).

²⁸ Ibid.

²⁹ Claude Lévi-Strauss, *Raza y cultura* (Madrid: Ediciones Cátedra, 2009).

³⁰ Manuel Delgado, *El animal público* (Madrid: Editorial Anagrama, 1999).

³¹ Ibid.

Montserrat Clua i Fainé přináší antropologický pohled na katalánskou identitu. Vychází z analýzy každodenních praktik a rituálů utvářející celkový obraz identity. Z rozboru vyplývá, že katalánská identita je složitým a mnohoznačným fenoménem, ovlivněným různými faktory: jazykem, kulturou, historií, politikou, a také rodinnými a osobními vztahy.³² Clua i Fainé zdůrazňuje dynamičnost a nejednoznačnost v definici. Věnuje se kulturním praktikám coby klíči k utváření identity, např. oslavám katalánských svátků, způsobu oblékání, jídlu, hudbě či tanci. Tyto praktiky posilují pocit příslušnosti ke katalánskému společenství a pomáhají lidem vyjádřit sebeuvědomění. Nicméně Clua i Fainé zdůrazňuje, podobně jako Llobera, ne-izolovanost od jiných identit (španělské nebo evropské). Katalánská identita se může prolínat s jinými a může být prožívána v různých kontextech a situacích. V tom tkví její dynamičnost a mnohoznačnost. Důležité je proto brát v úvahu tento komplexní pohled, aby bylo možné lépe problematice porozumět a respektovat ji, neboť je nutné zahrnovat i politické prvky identity. Její myšlenky tak přispívají k porozumění katalánskému společenství, k jeho potřebám a aspiracím.

Manuel Castells, katalánsko-americký sociolog a profesor na Univerzitě v Berkeley (Kalifornie), ve své práci zaměřuje pozornost na vztah katalánské identity a globalizace. Katalánská identita se v současné době nachází pod silným tlakem globalizačních procesů. Katalánci se snaží nacházet rovnováhu mezi zachováním své národně-kulturní totožnosti a výhodnou účastí na globálních (nadmárodních) ekonomických, politických a kulturních procesech. Castells zdůrazňuje pozitivní význam digitálních technologií a sociálních sítí pro regionální identitu a politiku. Katalánci využívají internet a sociální sítě k organizování a propagaci svých myšlenek a názorů, což jim umožňuje svižně komunikovat s lidmi přímo a vyhnout se tak tradičním (zkreslujícím) médiím, která podle něj nezřídka ovládají španělské státní instituce.³³

V kontextu pojmu „národ“ je důležité zmínit pojem „národní identita“, která je významným kritériem pro to, aby určité uskupení osob mohlo být za národ označeno.

---

³² Montserrat Clua i Fainé, „Identidad y política en Cataluña: el auge del independentismo en el nacionalismo catalán actual“, *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, 2014, No.19 (2), Barcelona: ICA, pp. 79–99, <https://raco.cat/index.php/QuadernsICA/article/view/292821> (staženo 13. 6. 2021)

³³ Manuel Castells, *The Information Age: Economy, Society and Culture. Volume II: The Power of Identity* (Wiley Blackwell, 2010).

Montserrat Guibernau vysvětluje nutnost objasnění pojmu „identita“, jelikož národní identita vychází právě z tohoto termínu, přičemž vlivem času a změny prostředí se postupně podle Guibernau přidávaly další charakteristické znaky identity.³⁴

Guibernau také poukazuje na problémy s identitou z hlediska inkluzivity a exkluzivity. Může se stát, že národní identita je používána k vyloučení určitých skupin lidí, kteří se necítí být součástí daného národa. Tento proces může vést k nacionalistickému extremismu či dokonce k etnickému konfliktu. Podle ní je nutné být obezřetný v používání národních identit jako nástrojů vyloučení a zaměřit se na inkluzivní formy identity, které umožňují různým skupinám lidí cítit se součástí národního uskupení.³⁵

Guibernau tím ale nepropaguje separatismus či separaci Katalánska jako cíl samotný, ale naopak vytvoření rámce pro inkluzivní politiku umožňující koexistenci různých identit v rámci společného politického prostředí, což představuje nalezení způsobů, jak začlenit a respektovat různé kulturní, jazykové a etnické skupiny a vytvořit prostředí podporující rovnost a vzájemné porozumění.³⁶

Tato práce přispívá k diskurzu o španělské identitě právě tím, že analyzuje celé katalánské politické spektrum v kontextu identitárních témat jako dynamického fenoménu, které strany inkorporují do svých programů a předkládají je svým voličům.

Struktura práce

První kapitola představuje výzkumný rámec, v kterém jsou uvedeny relevantní teorie a koncepty – národ, národnost a identita dle vhodně zvolených autorů. Výzkumný rámec se dále dotýká španělského politického systému a teorií politických stran. V katalánském parlamentu jsou zastoupeny jak katalánské regionální strany, tak odnože celostátních stran. Všechny tyto strany jsou zohledněny ve výzkumném rámci.

Posléze je v práci formulován cíl práce a z něj jsou formulovány výzkumné otázky. Následně je popsána metodologie. Za analytický nástroj byla vybrána tematická analýza,

---

³⁴ Montserrat Guibernau, *La identidad de las naciones* (Barcelona: Editorial Ariel, 2009).

³⁵ Montserrat Guibernau, *Nationalisms: The Nation-State and Nationalism in the Twentieth Century* (Oxford: Polity Press, 2009).

³⁶ Montserrat Guibernau, *Catalan Nationalism: Francoism, transition and democracy* (London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2002).

kteřá je aplikována na politické programy zkoumaných katalánských politických stran ve druhé části textu.

Druhá část uvádí empirický obsah práce. Jednotlivé kapitoly popisují klíčová témata, identifikovaná v průběhu analýzy. Volební programy jsou sledovány chronologicky, nejprve program z roku 2015, poté z roku 2017, v souvislosti se třemi tématy identity, která jsou sumarizována do tabulek, po nichž následuje zhodnocení.

Poslední kapitola interpretuje výsledky tematické analýzy v širších souvislostech a odpovídá na dvě výzkumné otázky z úvodu práce.

Závěr shrnuje poznatky, činí vlastní názor autorky práce a doporučuje návazná témata vhodná k rozšíření tohoto výzkumu.

1 Výzkumný rámec

Účelem této kapitoly je představit relevantní koncepty klíčových autorů, které jsou úzce spjaty s tématem práce – národ, nacionalismus a národní identita. Výzkumný rámec dále zohledňuje problematiku španělských politických stran, jak těch regionálních, které byly zastoupeny v katalánském parlamentu ve sledovaném období, tak celostátních, jejichž odnože působí také na regionální úrovni.

1.1 Pojem národ, nacionalismus a národní identita

Za účelem dalších analýz je nutné objasnit obecné pojetí tématu nacionalismu a národní identity, potažmo i národa. V kontextu problematiky se přístup autorů liší. Pro pochopení pojmu nacionalismus je důležité vyjasnit pojem národ. Termín „národ“ (latinsky *natio*) se objevil již ve středověku a byl soustavně udržován do novověku. „*I když společným kořenem termínu byla latinská natio, dostaly jeho překlady do jednotlivých jazyků v odlišných politických a sociálních podmínkách poněkud odlišný význam.*“³⁷ Je velmi obtížné definovat a konceptualizovat slovo národ. Existují různé přístupy. Z pohledu formování národů hovoříme o primordialismu vs. konstruktivismu, v přístupu ke zkoumání o objektivismu vs. subjektivismu.

Koncepce národa a národní identity se věnuje obecnějším a teoretickým otázkám kolem formování národů a jejich identit. Jedná se o oblast společenských věd zkoumající, jak vznikají a utvářejí se národy, jaké faktory to ovlivňuje a jak se vytváří jejich národní identita. Koncept národa se v různých obdobích a kontextech liší, avšak základní myšlenkou zůstává, že národ je skupina lidí, kteří sdílejí určité společné rysy, jako je jazyk, kultura, historie, zvyky, tradice a území. Národní identita pak vychází z tohoto sdílení a pocitu příslušnosti k danému národu, který se promítá například do národních symbolů, vzdělávání, politiky, společenských vztahů a dalších oblastí.

Problémy vznikají v samotné podstatě definice národa a národní identity. Národy mohou být heterogenní a homogenní, navíc v těch homogenních se mohou vyskytovat různé etnické a kulturní skupiny, které mají svou vlastní identitu, a zároveň se cítí být

---

³⁷ Miroslav Hroch, *Národy nejsou dílem náhody. Příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů* (Praha: Slon, 2009), 16.

součástí celku. I když otázka národní identity v Evropě během 19. a 20. století patřila k jedné z klíčových, na poli teorie není zcela pochopena. Nelze tedy hovořit o shodě v definici ani jednoznačnosti národa, ani národnostně-identitárního určení. Možnost uchopení koncepce národa a národní identity spočívá v porozumění procesům, které k formování národů vedou, a zda jsou tyto procesy ovlivněny určitým směřováním společnosti.³⁸

Relevantní teorie věnující se paradigmatu vzniku národa a nacionalismu rozlišují několik přístupů k nacionalismu. V zásadě je lze rozdělit na modernistické (E. Gellner, E. Kedourie, M. Hroch) a etnosymbolické (Anthony D. Smith). Anthony D. Smith argumentuje, že etnonacionalismus (tj. nacionalismus založený na etnických kritériích) je jedním z hlavních faktorů, které formují národní identity.³⁹ Podle něj je národní identita založena na společném etnickém původu, historii a kultuře a je výsledkem procesu etnického vývoje, při kterém se jednotlivé skupiny diferencují od ostatních a formují vlastní identitu.

Etnonacionalismus může být podle Smithe dvojitý. Pozitivní dopad má tehdy, pokud slouží k upevnění a posílení etnické identity. Negativní dopad ale může mít, pokud vede k diskriminaci a vykořisťování ostatních etnických skupin a k rozpadu společnosti.

Anthony D. Smith na toto téma patří k nejvýznamnějším odborníkům.⁴⁰ Přestože náleží mezi starší autory, jeho koncept identity, národní identity a nacionalismu je dodnes vlivný a použitelný. Smith národ označil za skupinu lidí mající následující rysy:

- příslušníci národa jsou stejní v tom, v čem se liší od jiných – kulturní svébytnost,
- svobodná mobilita uvnitř národa paralelně s územní celistvostí,
- počet obyvatel je poměrně dostačující,
- tvorba spolenectví s podobnými skupinami a vnější politické vztahy konfliktu,
- skupinový počet sounáležitosti a loajality je poměrně dostačující,
- přímé členství a občanská práva jsou zaručena,
- vertikální ekonomická integrace kolem společenského systému práce.⁴¹

---

³⁸ Ibid, 186.

³⁹ Anthony D. Smith, *The Ethnic Origins of Nations* (London: Blackwell, 1998).

⁴⁰ Anthony D. Smith, *Theories and Nationalism* (New York: Harper Torchbooks, 1972), 180.

⁴¹ Ibid.

Smith uvádí několik důležitých definic národa. Národ jako etnikum, které je ekonomicky integrováno okolo kolektivního systému dělby práce s doplňováním se v rolích, a jehož příslušníci mají stejná práva jako občané nezprostředkovaného politického společenství.⁴² Smith prolíná pojem národ a stát a ztotožňuje se s pojmem „národnostní stát.“ Smith definuje národ i z jiného pohledu: „*Národ jako pojmenovaná lidská populace sdílející historické území, společné mýty a historickou paměť, masovou, veřejnou kulturu, společnou ekonomiku a pro všechny členy společná zákonná práva a povinnosti.*“⁴³ Národ je dle něj společenstvím společných mýtů a vzpomínek, také je teritoriálním společenstvím.

Co se týče národní identity, považuje ji Smith za výsledek společného kulturního a historického dědictví a vnímání sebe samých jako součásti určitého národa.⁴⁴ Smith ji chápe jako výsledek procesu kolektivní paměti, která je utvářena historickými událostmi a kulturními zvyklostmi daného národa. Tato paměť se promítá do národního diskursu, který umožňuje členům národa porozumět sobě samým, a tím ztotožňovat svou příslušnost k národu. Smith rozlišuje národní identitu od jiných druhů identit, jako je například osobní identita, etnická identita a regionální identita. Zatímco osobní identita se týká jednotlivce a jeho vlastností, etnická identita se zakládá na sdílené kultuře, jazyce a tradicích. Regionální identita se zaměřuje na specifické regionální zvyklosti a tradice. Národní identita je dynamická, proměnlivá a v průběhu času se může vyvíjet a měnit. Může být zpochybňována a kritizována, zejména v době, kdy se národy potýkají s výzvami globalizace, migrace a multikulturalismu.⁴⁵

Vedle národní identity je nutné v rámci národa zkoumat i etnické identity. Smith uvádí, že etnické identity jsou stále důležité a jsou jedním z hlavních faktorů, které formují národní identity. V dnešní globalizované společnosti však mohou být etnické identity složitější a vícevrstevnaté – z důvodu migrace, multikulturalismu či rostoucího vlivu mezinárodních organizací. I když národ a národní identitu lze částečně definovat

---

⁴² Ibid.

⁴³ Anthony D. Smith, *Etnický základ národní identity*, In *Pohledy na národ a nacionalismus*, ed. Miroslav Hroch (Praha: Slon, 2003), 270–297.

⁴⁴ Anthony D. Smith, *National Identity* (University of Nevada Press, 1993).

⁴⁵ Ibid.

vlastním teritoriem a vlastním právním rámcem, tyto termíny nelze zaměnit s pojmem „stát“, který je tvořen veřejnými institucemi, které na daném území vykonávají moc.⁴⁶

Národem jsou potom podle Smithe chápány vazby, které určují politickou jednotu komunity. Smith tedy rozlišuje mezi národem jako objektivní kategorií a národní identitou jako proměnlivou a dynamickou kategorií danou pocitem vědomí a sounáležitosti, že patříme k určitému národu. Národ tedy není vázán na vlastní státní územní jednotku. Národy se mohou nacházet v různých státech, a také mohou přesahovat hranice jednotlivých států.⁴⁷

Hugh Seton-Watson má na charakter národů podobný názor. Národy mohou existovat bez vlastního státu, čili státy nemusí být definovány na základě národní identity. Národní identita je spíše pocitem sounáležitosti a sdílení společné kultury, jazyka a historie, na druhé straně stát je spíše politickou jednotkou s určitou teritoriální a vládní kontrolou. Národy se tedy mohou nacházet v různých státech, mohou přesahovat i hranice států. Poukazuje na to, že národní hnutí jsou silně ovlivněna historickými a kulturními faktory jako jazyk, tradice, společná historie a kulturní dědictví a že tyto faktory jsou ovlivněny politickými a hospodářskými událostmi, často spojované se státem.⁴⁸

Podle Miroslava Hrocha od 20. století většina badatelů opouští primordialistické chápání národa jako odvěké kategorie. Začíná se projevovat zesílení vědomého pocitu a subjektivita přináležitosti k národu. Podle Hrocha má nová formulace národa tuto podobu: „*O existenci národa lze hovořit tehdy, kdy se s národem ztotožňují všichni, nebo téměř všichni, kdo přicházejí v úvahu jako jeho možní příslušníci.*“⁴⁹

Národ a nacionalismus, jak je vidí Rupert Emerson, lze vnímat v základních pojmech složených ze souhrnu významů odvíjejících se od konkrétního sociálně-historického kontextu. Často však národy usilují o vytvoření vlastního státu a prosazení vlastních zájmů, jak ekonomických, tak politických a kulturních. Jednotlivé významy mohou být ve vzájemném rozporu a v jednotlivých společnostech se percepce

---

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Hugh Seton-Watson, *The Nations and the States. An Enquiry into the Origins of Nations and the Politics of Nationalism* (New York: Routledge, 1977), 89.

⁴⁹ Aleš Zpěvák, „Co je co? Národ, nacionalismus a národní identita.“, *Argument*. 12.08.2017. <https://casopisargument.cz/?p=6509> (staženo 19. 3. 2023).

nacionalismu a národa jako takového může lišit. Stát má ztělesňovat nejvýznamnější formu organizace lidstva a schopnost nejvíce koncentrovat moc.⁵⁰

Benedict Anderson označuje národ za „*politické společenství vytvořené v představách*“⁵¹, tj. vysněnou politickou komunitu, vnitřně ohraničenou a suverénní. Stát a národní identita se vzájemně propojují. To se rovná imaginární konstrukci nezaloženou na přímém osobním kontaktu a interakci všech jejích členů, ale spíše na představách, které lidé mají o své příslušnosti a sdílených hodnotách. To umožňuje lidem vytvořit představu společné identity a sounáležitosti s ostatními občany státu. Stát poskytuje rámec pro tvorbu společného kulturního kódu a symbolů a ty se stávají součástí národní identity. Anderson dále argumentuje, že moderní státy, moderní společenství a národní identity vznikají během 19. století v rámci rozvoje moderních technologií a komunikačních prostředků: tisku, novin a jiných médií. Tyto technologie umožnily vytvoření společného kulturního kódu a rozšíření myšlenky národního společenství. Tímto způsobem se lidé v rámci imaginárního společenství vnímají jako součást něčeho většího, i když nemusí osobně znát všechny členy svého společenství.⁵²

Pojem národní identity lze chápat úzce v souvislosti s pojmy národ a nacionalismus. Národní identita je chápána jako „kolektivní identita“ a slouží k sebeidentifikaci jedince. Národní identita je buď daná nebo sociálně konstruovaná, tedy vytvořená v souvislosti s teritoriem, kde národy žijí. V takovém případě by se dala národní identita určit jako „institucionalizovaná kulturní a politická forma.“⁵³

V průběhu tvorby kolektivní (čili i národní) identity vznikají během různých vzájemných působení znaky podobnosti členů dané skupiny, tyto znaky existují vždy jako protipól znaků jiných skupin. Základním prvkem národní identity je podle Dvořákové a Ferrarové obraz národa a vědomí národních charakteristik, kde je národ možné vnímat jako kulturní celek se společným jazykem, historií či kulturou, anebo politický celek se společným občanstvím a obývaným územím. Tyto národy tvoří národní státy

---

⁵⁰ Rupert Emerson, *From Empire to Nation* (Boston: Harvard University Press, 1970), 5.

⁵¹ Benedict Anderson, *Imagined Communities: Reflections on the Origin and spread of nationalism* (London: Verso, 2006), 240.

⁵² Ibid.

⁵³ Rogers Brubaker, „Přehodnocení národní identity: národ jako institucionalizovaná forma, praktická kategorie, nahodilá událost.“ In Hroch, Miroslav (ed.): *Pohledy na národ a nacionalismus* (Praha: Slon, 2009), 375–385.

s mezinárodním uznáním. Naproti tomu existují a stále více se vyvíjejí nestátní národy, jejichž území se neshoduje s územím státu, ve kterém žijí. Neztotožňují se s ním, a udržují si vlastní pojetí národní identity.⁵⁴

Podíváme-li se hlouběji na pojem nacionalismus, je možné zmínit opět Montserrat Guibernau. Ta používá termín „emancipační nacionalismus“, což představuje podle ní „*typ demokratického nacionalismu národů, který se necítí dostatečně uznáný a reprezentovaný státem, ve kterém národ žije.*“⁵⁵

Dnešní stav chápání a interpretace národní identity vychází z diskuze sociálních konstruktivistů a poststrukturalistů odehrávající se v devadesátých letech 20. století a na počátku 21. století. Základními otázkami se staly ontologické a epistemologické předpoklady s identitou spojené. Klíčový rozpor mezi těmito dvěma směry lze spatřovat v míře, v jaké si je aktér vědom vlastní identity, či v míře, v jaké ji vědomě utváří, a zda identita vzniká právě na základě role aktérství, anebo jestli je výsledkem procesu vymezování – kontaktu s odlišností.⁵⁶ Podle většiny definic Katalánce za národ považovat je možné, protože je jejich kultura a historie spojena s určitým teritoriem. Tato kritéria zdůraznil jak Smith, tak Guibernau.

Guibernau definuje národ bez státu těmito podmínkami: vůle lidí vládnout sama sobě a rozhodovat o zahraničně-politických, bezpečnostních a ekonomických otázkách.⁵⁷ Za národní identitu označuje „*kolektivní sentiment založený na přesvědčení o příslušnosti ke stejnému národu a sdílení většiny atributů, díky nimž se odlišuje od jiných národů.*“⁵⁸

Důležitým pojmem v diskuzi o národě a nacionalismu je pojem „etnicita“ (příslušnost k etniku). Francesco Capotorti uvádí, že etnická národní menšina je menší

---

⁵⁴ Kateřina Dvořáková a Miroslava Ferrarová, „Separatistické tendence v současné Evropě: Katalánsko, Skotsko a Vlámko na cestě k nezávislosti?“ *Politologická Revue*. 2014, 20(2), 1–62. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>. (staženo 28. 11. 2020).

⁵⁵ Montserrat Guibernau, Secessionism in Catalonia: After Democracy, *Ethnopolitics*. 2013, vol. 12, no. 4, 368–393, <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17449057.2013.843245> (staženo 20. 10. 2021).

⁵⁶ Miroslav Kolmaš, Národní identita v mezinárodních vztazích: Mezi konstruktivismem a poststrukturalismem, *Mezinárodní vztahy*, 01/2017, č. 53/67, https://www.researchgate.net/publication/316421594_Narodni_identita_v_mezinarodnich_vztazich_Mezi_konstruktivismem_a_poststrukturalismem (staženo 2.8. 2022).

⁵⁷ Montserrat Guibernau, Nations Without States: Political Communities in the Global Age, *Michigan Journal of International Law*, No 1251, 2004, <https://repository.law.umich.edu/mjil/vol25/iss4/23> (staženo 1. 12. 2021).

⁵⁸ Montserrat Guibernau, *The Identity of Nations* (Cambridge: Polity Press: 2007), 235 s.

skupina obyvatel státu, kteří se etnickými, náboženskými nebo jazykovými rysy odlišují od ostatních příslušníků národa. Tato méně početná skupina usiluje o uchování své kultury, tradic, jazyka a náboženství.⁵⁹

Podle Karla W. Deutsche souvisí příslušnost k určitému národu s širokou mírou komplementarity. Např. Švýcaři mohou hovořit čtyřmi jazyky, ale jednají jako jedno společenství se stejnými zvyky, sdílenou historií, symboly, pamětí, či osobními vazbami. Tento model jim umožňuje lépe komunikovat se Švýcary, kteří hovoří jinými jazyky, než s příslušníky cizího národa, kteří hovoří shodným jazykem.⁶⁰

Thomas H. Eriksen vnímá identitu jako dynamický, fluidní proces formování v čase, vycházející z interakce mezi jednotlivcem a jeho okolím zahrnující kulturu, historii, politiku a další faktory. Etnické skupiny se mohou organizovat do sociálních hnutí a Eriksen zkoumá, jak tato hnutí mohou ovlivnit národní identitu a politiku. Jestliže se etnická skupina integruje do širší společnosti a naplní-li se její politické cíle, je možné splnutí s většinovou identitou.⁶¹

Podle Michaela Keatinga⁶² existují různé přístupy, které zohledňují vazbu mezi etnicitou, státem a národní příslušností. Keating ale zohledňuje pouze kulturu a jazyk, nikoliv rasu. Přístup připsaný (askriptivní) znamená, že etnická příslušnost je dána biologickými, kulturními nebo historickými faktory, kdy se jedinec narodí do určité etnické skupiny a nemůže si ji vybrat nebo změnit.⁶³ Další možností je, že etnická identita není daná biologickými či kulturními faktory, ale spíše je výsledkem dobrovolného rozhodnutí jednotlivce. Poslední Keatingův koncept vykazuje národnost jako výsledek procesu politického vývoje, který je dán konkrétními politickými rozhodnutími. Národnost je podle něj přímo vázána na stát.⁶⁴

---

⁵⁹ Francesco Capotorti, *Study On The Rights Of Persons Belonging To Ethnic, Religious, And Linguistic Minorities* (New York: United Nations), 1991.

⁶⁰ Karl Wolfgang Deutsch, *Nationalism and Social Communication: An Inquiry Into the Foundations of Nationality* (New York: Massachusetts Institute of Technology, and Wiley, 1953), 292.

⁶¹ Thomas Hylland Eriksen, *Antropologie multikulturních společností – rozumět identitě* (Triton, 2007).

⁶² Michael Keating, *Nations against the State: The New politics of Nationalism in Quebec, Catalonia and Scotland* (Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2001), 130–145.

⁶³ Přístup, kdy byla jednotlivým rasovým skupinám přiřazena určitá společenská role na základě jejich původu, je dnes považován za zastaralý. Spíše se klade důraz na pluralitu etnických identit, které jsou formovány různými faktory, včetně individuální volby a společenských podmínek.

⁶⁴ Michael Keating, *Nations against the State: The New politics of Nationalism in Quebec, Catalonia and Scotland* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2001).

Politický princip nacionalismu spočívá v tom, že národ je základní jednotkou společnosti a má právo na samostatný stát, který odpovídá jeho kulturním, jazykovým a historickým tradicím. Nacionalistické hnutí se obvykle snaží prosadit politickou nezávislost a suverenitu svého národa, často prostřednictvím vytvoření nebo obnovy samostatného státu. Nacionalismus může být spojen se silným vlastenectvím a pocitem národní identity, ale také může mít negativní dopad na vztahy mezi různými národy a státy.

Nacionalismus je podle Gellnera⁶⁵ produktem modernizace společnosti spjatý s vývojem moderního státu a jeho centrální role v organizaci společnosti, kdy se lidé stávají více mobilními a komunikace mezi nimi se zvyšuje. To vede k většímu smíšení kultur, ale zároveň k vytváření pocitu kulturní odlišnosti a potřeby se sjednotit s lidmi se stejnou kulturou. Tento pocit odlišnosti a sjednocení se pak může projevovat v národnostním hnutí a žádosti po vlastním státě. Podle Gellnera je právě stát typem organizace, kde je možné aplikovat nacionalismus.

Gellner chápe národ skrze objektivní rysy (jazyk, kultura, politické vazby, vazby k teritoriu, „pouto krve“) nebo v souvislosti se subjektivní charakteristikou národa (uvědomění si vlastní příslušnosti k národu a zájem být identifikován právě s touto národností, vzájemné uznání toho, že patříme k témuž národu). Uvádí, že „*národy jsou jako plody kultury či jako plody lidských přesvědčení a vzájemného uznání.*“⁶⁶

V jiné studii Gellner uvádí, že dva lidé jsou stejné národnosti, sdílejí-li společně stejnou kulturu, tj. systém idejí, asociací, znaků a způsobů chování a komunikace, jsou stejné národnosti, dále uznají-li sami sebe za příslušníky stejného národa. Národy vycházejí z přesvědčení, loajality a solidarity lidí, kteří jsou navzájem spojeni určitými právy a povinnostmi vyplývajícími ze sdíleného společenství.⁶⁷ Gellner také tvrdí, že nacionalismus má tendenci vytvářet homogenní národy, které jsou založeny na společných jazycích, kulturách a tradicích. Tyto národy jsou potom spojeny s určitými územními oblastmi a mají své vlastní státy, což vede k rozdělení světa na státy odpovídající národním hranicím.

---

⁶⁵ Ernest A. Gellner, *Nacionalismus* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury), 2003.

⁶⁶ Ernest A. Gellner, „Nacionalismus“, In Hroch, Miroslav (ed.): *Pohledy na národ a nacionalismus*, (Praha: Slon, 2009), 403–418.

⁶⁷ Ernest A. Gellner, *Nations and Nationalism* (New York: Cornell University Press, Ithaca, 1983), 7.

Elie Kedourie vysvětluje nacionalismus jako doktrínu usilující o vysvětlení kritéria pro sebeurčení určité skupiny populace. Tato skupina mající vlastní teritorium a vlastní vládu by měla možnost použití síly na vlastním teritoriu a získala by tak možnost pro vytvoření právní organizace společenství států. Doktrína se měla poprvé objevit v Evropě na začátku 19. století.⁶⁸ Gellner tuto teorii převrací na opačnou platformu s argumentem potřeby moderní společnosti vytvářející kulturní homogenitu jako základ nacionalismu.⁶⁹

Eric J. Hobsbawm upozorňuje na problematiku akademické nejednoty v otázkách identity. V oblasti studia národních dějin a kultury se objevuje velká variabilita, což ztěžuje jednotný přístup k definování národní identity. Hobsbawm zdůrazňuje, že v různých zemích jsou podobné kulturní a etnické prvky chápány různým způsobem a to může vést k odlišným definicím národní identity. Je však nutné se snažit najít nějakou společnou bázi, na které by se dalo stavět a hledat univerzální pravidla, která by byla platná pro všechny. Hobsbawm se domnívá, že identita je velmi důležitá, protože jde o základní prvek společenské koheze a solidarity. Nicméně zdůrazňuje dynamičnost identity, která je podmíněna historickým vývojem a může se měnit v průběhu času.⁷⁰

Co se týče etnicity, Hobsbawm ji vnímá jako výsledek procesu spočívající v budování kolektivní identity, založené na společných rysech: jazyka, kultury, zvyků a tradic. Etnickou identitu lze využít k politickým účelům, např. pro rozmach národních hnutí. Nejvíce určující pro kolektivní identitu má být role jazyka, na základě které budou vznikat regionální instituce.⁷¹

Je možné mít současně více než jednu identitu? Ano, mohou se prolínat nebo být v konfliktu. Smith hovoří o „mnohočetnosti identit.“ Mnohočetnost se vyznačuje fluiditou a neustálým vývojem pod vlivem sociálních, politických, kulturních a historických faktorů. V případě Katalánska se mnohočetnost identit projevuje identifikací obyvatel být jako Katalánci, Španěl a Evropan současně. Někteří lidé se mohou identifikovat jako Katalánci v první řadě a považovat svou katalánskou identitu za nejdůležitější, zatímco jiní mohou mít silnější vazby na španělskou nebo evropskou totožnost. Mnohočetnost

---

⁶⁸ Elie Kedourie, *Nationalism*, Fourth, expanded edition (Oxford, UK and Cambridge, MA: Blackwell, 1993), 110–140.

⁶⁹ Ernest A. Gellner, *Nations and Nationalism* (New York: Cornell University Press, Ithaca, 1983), 7.

⁷⁰ Eric J. Hobsbawm, „Language, Culture, and National Identity.“ *Social Research* 63, no. 4: 1065–80. 1996, <http://www.jstor.org/stable/40971324> (staženo 2. 2. 2023).

⁷¹ Ibid.

identit může být důležitá pro pochopení politického konfliktu v Katalánsku a pro nalezení řešení, které bude respektovat různé identity a potřeby různých skupin obyvatelstva. Určité napětí mezi regionální a státní identitou odráží složitou historickou a politickou situaci v této oblasti Španělska.⁷²

1.1.1 Pan-nacionalismus

V souvislosti s nacionalismem se objevuje tzv. myšlenka *pan-nacionalismu*. Jedná se o sjednocení všech příslušníků katalánské jazykové skupiny v jednom státě. Vyjma uznání vyhlášení suverénního státu Katalánska se objevují i snahy o uznání politické identity tzv. *Katalánských zemí (Països Catalans)*. Jde o myšlenku seskupení regionů, ve kterých se hovoří různými variantami katalánštiny: Valencijské společenství, Baleárské ostrovy a je zde také zahrnuta menší oblast na východě Autonomního společenství Aragonie.⁷³ Pan-nacionalismus usiluje o zastřešení všech Katalánců bez ohledu na jejich politické názory a přesvědčení v jednu politickou sílu prosazující katalánskou nezávislost, ochranu katalánského jazyka a kultury. Zdůrazňuje také význam historické a kulturní identity pro katalánský národ a pracuje s ideou, že všichni Katalánci mají společné cíle a zájmy.⁷⁴

Joan Subirats i Humet a Ricard Vilaregut Sáez uvádějí, že pan-nacionalismus je v Katalánsku součástí širšího trendu, který se vyskytuje v Evropě a který se zaměřuje na „rozšíření“ národní identity. Zahrnuje také úsilí o sjednocení národních menšin, sdílející společný jazyk, kulturu a historii, které jsou rozděleny politickými hranicemi. Subirats i Humet a Vilaregut Sáez však zdůrazňují nejednotu pan-nacionalismu, tedy existenci mnoho jeho různých podob a interpretací. Zatímco někteří ho vnímají jako prostředek k prosazení politických cílů, jiní ho chápou jako způsob, jak rozšířit katalánskou kulturu a posílit národní identitu. Proto je důležité jej chápat jako otevřený a diskutovatelný koncept, nikoli jako pevnou ideologii.⁷⁵

---

⁷² Anthony D. Smith, *National Identity*. (University of Nevada Press, 1993).

⁷³ Hanna Budig, *Sprache als Symbol Identität Divergenz* (University of Bamberg Press, 2019), 77.

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ Joan Subirats i Humet a Ricard Vilaregut Sáez, „El debat sobre la independència a Catalunya. Causes, implicacions i reptes de futur“, *Anuario Del Conflicto Social*, 2013, (2), <https://revistes.ub.edu/index.php/ACS/article/view/6331> (staženo 9. 9. 2021).

1.2 Nacionalistické etnicko-regionální strany

Tato kapitola zpracovává etnicko-politickou rovinu nacionalismu a myšlenky klíčových autorů.

V politice je podle Hobsbawma etnicita využívána k vytváření národního povědomí a k mobilizaci obyvatelstva pro politické cíle. I pouze jednotlivé etnikum může nést politické ideje programů jak nacionalistických, tak separatistických. Zároveň se Hobsbawm zabýval otázkou, jak je možné podporovat pocit kolektivní identity a současně udržovat pluralitu a diverzitu uvnitř společnosti.⁷⁶

Daniel Horowitz se ve svých pracích zabývá politizací etnicky motivovaných skupin a politizaci vnímá jako proces, kdy etnické identity usilují o prosazení svých zájmů v rámci politického systému. Politizace etnické identity je často spojena s konfliktem, který může vyústit v násilí a dokonce v odloučení části státu.⁷⁷ Horowitz také tvrdí, že politizace etnicity je mnohdy důsledkem úsilí etnických skupin dosáhnout většího politického vlivu, autonomie či nezávislosti. Politizace etnických skupin nevyhnutelně souvisí s modernizací a centralizací moci, která oslabuje tradiční regionální etnické identity a snaží se vytvořit nové formy kolektivní identity.⁷⁸

Problematice etnicko-regionálních stran se také věnují Huri Türsan a Lieven de Winter. Türsan⁷⁹ se zabývala studiem mechanismů, které ovlivňují vnímání a konstrukci etnické identity, a dále vlivu těchto mechanismů na politické procesy a rozhodování. Existují různé faktory mající zásadní vliv na politizaci etnických hnutí. Může se jednat o vnější vlivy jako jsou mezinárodní události nebo nátlak ze strany jiných skupin či států, nebo vnitřní vlivy jako sociální nerovnosti či ekonomické problémy. Velký význam dle

---

⁷⁶ Eric J. Hobsbawm, „Introduction Ethnicity and nationalism in Europe today. *Anthropology Today*“. *Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*. Vol. 8, No. 1 (Feb., 1992), pp. 3–8 (6 pages), <https://www.jstor.org/stable/3032805?origin=crossref> (staženo 21. 3. 2023).

⁷⁷ Daniel Horowitz, „The Challenge of Ethnic Conflict: Democracy in Divided Societies“, *Journal of Democracy*, Johns Hopkins University Press Volume 4, Number 4, October 1993 pp. 18–38, <https://muse.jhu.edu/article/225437/pdf> (staženo 9. 6. 2023).

⁷⁸ Daniel Horowitz, *Ethnic Group in Conflict* (London: University of California Press, 1985).

⁷⁹ Huri Türsan, „Introduction. Ethnoregionalist parties as ethnic entrepreneurs“. In: *Regionalist Parties in Western Europe*. Lieven De Winter, Huri Türsan, (eds.) (London: Routledge, 1998), 1–16., <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203169391-18/conclusion-lieven-de-winter> (staženo 8. 9. 2022).

autorky má vazba k teritoriu jako relevantní faktor společné identity etnické skupiny vedoucí k posílení politických ambicí a výraznějšímu prosazování zájmů této skupiny.⁸⁰ Etnoregionální strany mají podle Türsan dva klíčové rysy: substátní teritoriální hranice a exkluzivní skupinovou identitu.⁸¹

Lieven de Winter⁸² charakterizuje pojem etnoregionální strana. Tuto stranu chápe jako stranu, která má zájem reorganizovat národní mocensko-politický systém s cílem dosažení určité stupně autonomie. De Winter vytvořil schéma rozlišení etnoregionálních stran na: *neseperatistické*, *evropské federalistické* a *seperatistické*. Neseperatistické autor dále rozřadil na protekcionistické, autonomistické a národně federalistické.

Protekcionistické strany se vyznačují největší umírněností a akcentují vlastní jedinečnost v rámci daných jazykových a kulturních odlišností. Tyto strany zachovávají regionální odlišnosti ve formě regionálního jazyka na oficiálních úrovních. O silnější nezávislost svého regionu v rámci zachování rozdělení moci mezi centrální vládu a region usilují autonomistické strany. Jejich požadavkem je změna poměru při výkonu pravomocí. Národně-federalistické strany podle tohoto modelu akcentují dosažení samosprávy na základě přeměny unitárního státu ve federální uspořádání. Tyto strany prohlašují přenesení pravomocí na všechny nižší celky samosprávy napříč regiony daného státu za účelem vytvoření federace.⁸³

Druhou skupinou jsou *evropské federalistické strany*. Jejich snahou je dosažení samosprávy v rámci regionů Evropy s cílem transformace unitárního státu ve federální uspořádání. Prosazují reprezentaci kulturních a jazykových menšin v institucích a spolupráci mezi jednotlivými regiony a úrovněmi vlády. Zdůrazňují význam ochrany kulturních a jazykových práv menšin a jejich reprezentace v politických institucích.

---

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

⁸² Lieven de Winter, „Conclusion. A comparative analysis of the electoral, office and policy success of ethnoregionalist parties“. In: *Regionalist Parties in Western Europe*. Lieven De Winter Lieven, Huri Türsan, (eds.), (London: Routledge, 1998), 204–247, <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203169391-18/conclusion-lieven-de-winter> (staženo 8. 9. 2022).

⁸³ Lieven de Winter, *The impact of European integration on ethnoregionalist parties*. Institut de Ciències polítiques i Socials, Barcelona, http://www.diba.es/icps/working_papers/docs/WP_I_195.pdf (staženo 1. 12. 2022).

Separatistické strany De Winter dále rozdělil na *independentistické* (usilující o naprostou politickou autonomii regionu) a *iredentistické*, jejichž cílem je vyvázání se ze současného stavu ve snaze připojit se k jinému státu s podobnou kulturní identitou.⁸⁴

De Winter uvádí, že i přesto, že je jeho model primárně zaměřen na rozdělení politických stran na základě postojů k federalismu či regionalismu, je nutno zohlednit i další aspekty. Zde můžeme zařadit rozdělení na levo-pravé politické spektrum. Důležitým aspektem je rovněž postoj k evropské integraci.⁸⁵

1.3 Soudobá katalánská stranická soustava z teoretické perspektivy

Současná stranická soustava Katalánska má své ideové kořeny v hlubším historickém vývoji ústícího do politicko-kulturních vrstev katalánské identity. Jedná se o katalanismus – regionální ideologickou síť myšlenek směřujících k svébytnosti Katalánska jako samostatné entitě. Růst katalanismu vedl k identitárním sporům se španělskými centralisty datující se již od 19. století, kdy se začala probouzet katalánská národní hnutí.

Protože je katalanismus protkán sociálně a politicko-kulturními koncepty, etablovala se ve Španělsku diskuze, zda je identitární spor v Katalánsku primárně politické nebo kulturní povahy. Někteří tvrdí, že identitární spor je výrazem kulturního rozdílu mezi Katalánci a Španěly. Například Guibernau zastává názor, že katalánský nacionalismus se vyvinul zejména v 19. století jako reakce na centralizaci španělského státu zakládající politický konflikt o rozdělení moci a rozhodování mezi Katalánskem a Madridem.⁸⁶ Zatímco jiní např. Joan Nogué i Font⁸⁷ nebo Ricard Zapata-Barrero⁸⁸ tvrdí, že katalánská identita je založena na kulturní a jazykové diferenci. Kulturní spor se týká otázek jazyka, kultury a historie. Jedním z hlavních cílů katalánských independistů je zachování a podpora katalánského jazyka a kultury, které se v minulosti potýkaly

---

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Montserrat Guibernau, Nations Without States: Political Communities in the Global Age, *Michigan Journal of International Law*, No 1251, 2004, <https://repository.law.umich.edu/mjil/vol25/iss4/23> (staženo 1. 12. 2021).

⁸⁷ Joan Nogué i Font, *La construcción social del paisaje* (Madrid: Biblioteca Nueva, 2007), 110–112.

⁸⁸ Ricard Zapata-Barrero, *Multiculturalidad e inmigración* (Madrid: Editorial Síntesis, 2004).

s potlačením ze strany španělské vlády. Tyto otázky jsou stále citlivé a vedou k rozdílným názorům na identitární spor v rámci katalánské společnosti. Identitární spor v politickém kontextu se v Katalánsku týká především otázky nezávislosti a autonomie. Zatímco independentistické strany, jako například *ERC* nebo *Junts per Catalunya*, prosazují úplnou nezávislost Katalánska na Španělsku, autonomní strany, jako například *PSC* nebo *Ciudadanos*, prosazují udržení Katalánska v rámci Španělska s určitou mírou autonomie. Mezi těmito dvěma pozicemi existuje celá řada odlišných názorů a postojů, které se liší v závislosti na ideologických, historických, kulturních a sociálních faktorech.

Katalánsko je oblast s výraznou tradicí etnicko-regionálních stran. Etnicko-regionální strany jsou politické strany, které se zaměřují na zastupování zájmů určité etnické, kulturní nebo regionální skupiny obyvatel. Tyto strany obvykle usilují o autonomii, decentralizaci nebo dokonce oddělení od mateřské země a vytvoření samostatného státu. Nejvýznamnější z nich jsou *Katalánská republikánská levice* (*Esquerra Republicana de Catalunya, ERC*) a *Kandidatura lidové jednoty* (*Candidatura d'Unitat Popular, CUP*).⁸⁹

Nacionalistické strany tak lze vymezit jako politické strany, jejichž volební a legitimační potenciál je založen především na národní etnicko-teritoriální mobilizaci. Ne všechny katalánské nacionální strany však lze označit za zastánce kulturního nacionalismu. Pankatalánství se obecně od národního katalánství liší tím, že zdůrazňuje jednotu a společné zájmy všech Katalánců bez ohledu na politické názory, zatímco národní katalánství se více soustředí na obranu katalánské kultury a jazyka a může být spojeno s určitým stupněm separatismu. Katalánské nacionální strany, jako například *Katalánská evropská demokratická strana (PDeCAT)* se snaží hájit jak národní katalánství, tak i pankatalánství. Jiné strany, jako *Katalánská republikánská levice (ERC)*, se soustředí více na katalánské separatistické národní katalánství. Dalším rozdílem může být postoj k moci centrální vlády. Pankatalánské strany se často staví proti centrální vládě a usilují o větší autonomii pro Katalánsko, zatímco národně katalánské strany mohou mít ambice získat větší vliv na celostátní úrovni. Tyto strany mohou také mít silné vazby na

---

⁸⁹ Michal Šabatka, „Španělský regionalismus, volební arény a umírňující se konflikt,“ *Acta Politologica*, 2010, Vol. 2, No. 1, s. 33–56. https://acpo.fsv.cuni.cz/ACPOENG-17-version1-Sabatka_02_01_merged.pdf (staženo 8. 12. 2022).

tradiční katalánské instituce a elity, zatímco pankatalánské strany se často formují okolo občanských hnutí nebo nových politických sil.

Pankatalánské strany pak zahrnují jak levicové, tak i pravicové politické síly a často se zaměřují na témata jako nezávislost, kultura a ochrana katalánského jazyka. Mezi příklady pankatalánských stran můžeme uvést již zmíněnou *Katalánskou republikánskou levici (Esquerra Republicana de Catalunya)*, stranu *Společně pro Katalánsko (Junts pel Catalunya)* nebo stranu *Kandidatura lidové jednoty (Candidatura d'Unitat Popular)*.⁹⁰

Co se katalánského politického systému týče, je tvořen stranami regionálního charakteru a současně pobočkami stran na celostátní úrovni. Některé regionální strany působí i ve španělském parlamentu. Katalánský stranický systém je v podstatě určen dvěma konfliktními liniemi: *tradiční pravolevou konfliktní linií a linií centralismus – autonomismus*.⁹¹

Katalánský politolog Gabriel Colomé definoval katalánský systém politických stran jako umírněný omezený multipartismus se dvěma dominantními stranami: koalice s nacionálně-konzervativním charakterem v regionálních volbách a socialistickou koalicí ve španělských parlamentních a lokálních volbách.⁹²

Strany necelostátního charakteru jsou ve Španělsku nazývány jako *Partidos de Ámbito no-Estatal (PANE)*. Tyto strany necelostátního charakteru jsou podle Williama Hellera takové strany, které působí v jednom či několika autonomních společenstvích.⁹³ Naproti tomu Kerstin Hamann⁹⁴ odlišuje regionální politické strany na základě jejich názvu odkazujícího k určitému regionu a jejich politickou vazbu vztahuje pouze k tomuto konkrétnímu geopolitickému útvaru.

---

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Ibid.

⁹² Gabriel Colomé, „The Catalan Party System“, In Enric Fossas, Gabriel Colomé, *Political Parties and Institutions in Catalonia*, ICPS-UAB, 1993, Barcelona, s.37–64, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=850706> (staženo 29.4.2020)

⁹³ William B. Heller, „Regional Parties and National Politics In Europe: Spain's Estado De Las Autonomías, 1993 to 2000“, In *Comparative Political Studies*. 2002, Vol. 35, no. 6, s. 657–685, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0010414002035006002> (staženo 5. 3. 2023).

⁹⁴ Kerstin Hamann, „Federalist Institution, Voting Behavior, and Party System in Spain“, *Publius* 29, 1999, Vol. 1, s. 111–137, <https://www.jstor.org/stable/3330922> (staženo 18. 2. 2023).

Thomas D. Lancaster a Michael S. Lewis-Beck klasifikují španělské politické regionální strany na *neextrémistické* strany, podporující legitimitu celostátního politického systému, a strany akcentující *etnicko-nacionalistické prvky* ve svých politických programech. Jejich politická strategie se dá rozdělit do dvou směrů: „*Bud' usilují o nezávislost svého regionu, anebo se snaží prosadit politiku rekonstrukce, která umožňuje podstatnou míru autonomní vlády uvnitř hranic vlastního státu.*“⁹⁵

Maxmilián Strmiska regionální strany definuje jako „*formace, jejichž ideová, programová a organizační identita, stejně jako jimi používané zdroje politické legitimize a mobilizace voličů, mají regionální charakter.*“⁹⁶ Tyto strany se vyznačují voličskou základnou pouze v určitém regionu, za jeho hranicemi voličská podpora mizí nebo o ni strany nejeví zájem.

Obecné vnímání vzniku regionálních stran je postaveno na základě regionálních konfliktních linií existujících kvůli tomu, že nějaká oblast cítí svou jedinečnost, avšak stávající strany uspokojivým způsobem její specifické zájmy nezastávají. Generálně přijatelná definice etnických a / nebo regionálních stran však neexistuje, liší se podle autorů.⁹⁷

Podle Huri Türsan⁹⁸ jsou etnoregionální strany takové strany, které podporují nacionalismus založený na etnické diferenciaci a teritoriálních nárocích v rámci stávajících států. Donald Horowitz⁹⁹ definuje etnickou stranu jako politickou formaci oscilující mezi klasickou politickou stranou a zájmovou skupinou, která získá podporu specifické etnické skupiny a slouží svým zájmům.

Derek W. Urwin ponechává stranou etnický aspekt a vysvětluje, že jedinou věc, kterou mají takové regionální strany společnou, je jejich územní identita.¹⁰⁰ Ferdinand

---

⁹⁵ Thomas D. Lancaster a Michael S. Lewis-Beck, Regional Vote Support: The Spanish Case, *International Studies Quarterly*, Volume 33, Issue 1, March 1989, Pages 29–43, <https://doi.org/10.2307/2600492> (staženo 15. 3. 2022).

⁹⁶ Maxmilián Strmiska, *Regionální strany a stranické systémy: Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko*, (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998), 201 s.

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ Huri Türsan, „Introduction. Ethnoregionalist parties as ethnic entrepreneurs“. In: *Regionalist Parties in Western Europe*. Lieven De Winter, Huri Türsan, (eds.), (London: Routledge, 1998), 1–16.

⁹⁹ Donald L. Horowitz, *Ethnic Groups in Conflict* (Berkeley: University of California Press, 1985), 697.

¹⁰⁰ Derek W. Urwin, „Harbinger, Fossil or Flexible? “Regionalism” and the West European Party Mosaic“, In Hals Daalder, Peter Mair, (eds.): *Western European Party Systems. Continuity & Change*, (Beverly Hills: Sage, 1985), 221–238.

Müller-Rommel koncipuje etnoregionální strany jako strany geograficky soustředěné do okrajových menšin, usilujících o změnu v rámci stávajících uspořádání národního státu prostřednictvím prosazování a uznání jejich kulturní identity.¹⁰¹ Lieven de Winter považuje nárok na politickou reorganizaci stávajících struktur národních států za hlavní rys odlišující tento typ stran od jiných stranických skupin.¹⁰²

Existuje mnoho hledisek, jak určit kritéria k hodnocení regionálních stran. Z hlediska určení kritérií k hodnocení stran je možné užít typologie regionálních stran a charakteristik těchto stran ze studií Régise Dandoye.¹⁰³ Tato typologie rozděluje etnoregionální strany do tří základních skupin, které jsou ještě dále děleny. Základními skupinami jsou strany *secesionistické*, *decentralistické* a *protekcionistické*. Strany *secesionistické* jsou strany independentistické požadující naprostou nezávislost dle práva na sebeurčení, a to i pro sousední regiony. Nelze nezmínit důležitost uznání takových nově vzniklých států mezinárodními společenstvími, např. Evropskou unií. *Decentralistická* strana je podle Dandoye strana, která zpochybňuje dělbu moci mezi centrem a mezi regionem. Strana může prosazovat různé požadavky: zastoupení na národní úrovni či fiskální autonomii. Podle požadavku na menší či větší autonomii je autor dále dělí na strany autonomistické a konfederalistické. *Protekcionistické* strany prosazují zájmy menšiny na jednom území a ochranu jejich politických a kulturních práv. To však nevylučuje existenci národního státu a centralismus institucí. Protekcionistické strany se dále člení na konzervativní a participativní. Pro Katalánsko je toto rozdělení vhodné, domnívá se Dandoy.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Ferdinand Müller–Rommel, „Ethnoregionalist Parties in Western Europe. Theoretical considerations and framework of analysis,“ In Lieven De Winter, Huri Türsan, (eds.): *Regionalist Parties in Western Europe* (London: Routledge, 1998), 17–27.

¹⁰² Lieven de Winter, „Conclusion. A comparative analysis of the electoral, office and policy success of ethnoregionalist parties“, In: *Regionalist Parties in Western Europe*. Lieven De Winter, Huri Türsan, (eds.) (London: Routledge, 1998), 204–247.

¹⁰³ Régis Dandoy, „Ethno-regionalist parties in Europe: a typology“, *Perspectives on Federalism*. Vol. 2, Issue 2, 2010, 194–220, <https://dial.uclouvain.be/pr/boreal/object/boreal:156256> (staženo 13. 6. 2021).

¹⁰⁴ Ibid.

Podobná kritéria uvádí také Derek W. Urwin.¹⁰⁵ Margarita Gómez Reino¹⁰⁶ uvádí typologii stran podle jejich vztahu k autonomii. Dan Miodownik a Britt Cartrite zase vysvětlují typologii dle požadavků týkajících se postavení regionu vůči centru, přičemž popisují strany, které nechtějí měnit hranice regionu definované centrem, ale chtějí propojit sub-regionální instituce s cílem reprezentace celého teritoria.¹⁰⁷ Iredentistické a secesionistické vyjadřují požadavek nové administrativní jednotky, která by reprezentovala své území uvnitř větší teritoriální jednotky. Poslední skupinu představují strany, které chtějí administrativně sjednotit region náležící k více regionům.

Jak již bylo zmíněno, katalánský politický systém je tvořen rovněž pobočkami celostátních stran. Za celostátní (španělskou) volební stranu se stálou volební podporou v Katalánsku jsou označováni socialisté – *Partido Socialista Obrero Español (PSOE)*. Strana vznikla již v roce 1879. Odnož této strany *Strana socialistů Katalánska (Partid dels Socialistes de Catalunya, PSC)* je jedna z výraznějších politických sil. Další tradiční stranou, která se s PSOE střídá u vlády, jsou lidovci – *Partido Popular (PP)*. *Lidová strana Katalánska (PPC)* funguje v Katalánsku od konce 80. let s cílem vytvořit funkční pravici.¹⁰⁸

Tyto dvě nejsilnější celostátní strany – socialisté a lidovci – již od 90. let 20. století reagují na regionální změny, regionální zájmy a požadavky také agregují do svých programových požadavků. V souladu s tímto procesem legitimizace regionalistických zájmů na národní úrovni se daří některým stranám přebírat regionalistická témata. To má za následek oslabení podpory zájmů, které seskupovaly regionální strany.

V poslední době je narůstající agregace regionalistických zájmů a témat v programech i v rámci některých celonárodních stran nepřehlédnutelná a souvisí se specifickou vnitropolitickou situací v Katalánsku. Na druhou stranu z uskupení, která

---

¹⁰⁵ Derek W. Urwin, „Harbinger, Fossil or Flexible? ”Regionalism and the West European Party Mosaic“, In Hals Daalder, Peter Mair, (eds.): *Western European Party Systems. Continuity & Change* (Beverly Hills: Sage, 1985), 240–256.

¹⁰⁶ Margarita Gómez-Reino, *Nationalisms in the European Arena Trajectories of Transnational Party Coordination* (Madrid: Palgrave Publishing, 2018).

¹⁰⁷ Dan Miodownik a Britt Cartrite, „Demarcating Political Space: Territoriality and the Ethnoregional Party Family“, *Nationalism and Ethnic Politics*. Vol. 12, 2006, Issue 1.s. 53–82. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13537110500503869> (staženo 9.10.2022).

¹⁰⁸ Maxmilián Strmiska, *Katalánské politické strany. Katalánské strany a regionální stranicko-politický systém v letech 1977–2002* (Brno: Anton Pasienska, 2003), 82 s.

hájila nacionalistické a regionalistické zájmy, se musela vytvořit na celostátní úrovni státotvorná uskupení umožňující vznik menšinových vlád.¹⁰⁹

Další celostátní stranou v katalánském parlamentu je strana *Občané (Ciudadanos, C's)*. Má původ v Katalánsku a svým vznikem v roce 2006 reagovala na tamní dominanci nacionalismu v politickém a sociálním životě. V té době se začaly projevovat konflikty na linii centrum-periferie způsobující vznikání nového statusu Katalánska. Tento nový status a následné spory katalánské koalice s národní úrovní byl zdrojem nespokojenosti části obyvatel a spouštěčem pro vznik této strany. Strana *Občané* se snažila zvrátit přijetí rozšířené autonomie pro Katalánsko v roce 2006, což se jim ale nepodařilo.¹¹⁰ Cílem strany bylo vytvoření alternativy k současné politické scéně, která v rámci Statutu řeší otázky národní identity. V souvislosti s rozšířenou autonomií Katalánska strana *Občané* projevila zájem nabídnout svým voličům jazykové alternativy.¹¹¹

1.4 Výzkumné otázky

Jak je naznačeno v kapitole 1.3 o identitárním sporu, posláním práce má být zjistit skrze analýzu stranických programů komplexního politického spektra, zda se politické síly v současném Katalánsku přiklánějí primárně k politické nebo primárně ke kulturní povaze tohoto sporu.

Z toho vychází zjištění obecného cíle a výzkumných otázek práce. Cílem je pozorovat v politických prohlášeních, jakým způsobem španělské a katalánské politické strany uchopují ve svých politických programech identitární témata.

Výzkumné otázky na základě kódování textu konkrétně odpoví, zda se více akcentuje politická či kulturní dimenze, nebo zda se akcentují obě podobně významně, přičemž byly stanoveny tyto otázky: „Jaká témata v programových prohlášeních

---

¹⁰⁹ Michal Šabatka, „Španělský regionalismus, volební arény a umírňující se konflikt“, *Acta Politologica*, 2010, Vol. 2, No. 1, s. 33–56, https://acpo.fsv.cuni.cz/ACPOENG-17-version1-Sabatka_02_01_merged.pdf (staženo 8. 12. 2022).

¹¹⁰ Juan Rodríguez Terruel a Astrid Barrio López, „Ciudadanos. El asalto al centro“. In Francisco José Llera Ramo (ed. lit.), Montserrat Baras (ed. lit.), Juan Montabes Pereira, *Las elecciones generales de 2015 y 2016* (Editores: Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS), 2018).

¹¹¹ Francesc Pallarés a Jaume Muñoz, „The Autonomous Elections of 1 November 2006 in Catalonia“, *Regional and Federal Studies*, Volume 18, 2008, Number.4, pp. 449–464, https://www.researchgate.net/publication/248953709_The_Autonomous_Elections_of_1_November_2006_in_Catalonia (staženo 10. 5. 2023).

španělských a katalánských stran zastupují identitární otázku?“ „Vedla zpracovaná identitární témata k jednoznačnému objasnění katalánské identity, nebo jej problematizovala?“

Časové období analyzování témat politických stran bylo vymezeno mezi lety 2014 a 2017. V tomto období kromě lidového hlasování o nezávislosti, parlamentních voleb, voleb regionálních do katalánského parlamentu a referenda, proběhla i řada televizních debat a veřejných vystoupení politických elit. V roce 2014 katalánská vláda uspořádala nezávazné referendum o nezávislosti, kterého se účastnilo kolem 40 % voličů.¹¹² V roce 2017 byl katalánským parlamentem přijat zákon o referendu. Ten měl závaznou formou zjišťovat názory Katalánců. I když byl tento zákon o referendu španělským ústavním soudem prohlášen za neplatný, referendum se přesto konalo. Podpora nezávislosti v tomto období výrazně vzrostla. Požadavek nezávislosti také prohloubila dlouhá a hluboká hospodářská krize. Výzkumná otázka je rámována programovými prohlášeními politických stran.

1.5 Metodologie

Zkoumaný vzorek dat byl složen z volebních programů do regionálních voleb katalánského parlamentu na základě povahy výzkumné otázky. Programy celostátních stran zastoupené i v katalánském parlamentu jsou psány španělsky, programy regionálních stran v katalánštině. Vlastní analýza je rozdělena na několik částí. První věnuje pozornost problematice jazykové politiky a jazykové normalizace. Druhá část se věnuje katalánské kultuře a ochraně kulturního dědictví regionu. Třetí část tematické analýzy se zabývá katalánskou teritoriální identitou. Výsledky tematické analýzy jsou představeny v poslední kapitole práce a v diskusi jsou konfrontovány s odbornou akademickou debatou.

---

¹¹² Simona Radačičová, „V symbolickém hlasování Katalánci zvolili nezávislost.“ *Hospodářské noviny*, 11. 11. 2014, <https://archiv.hn.cz/c1-63090250-v-symbolickem-hlasovani-katalanci-zvolili-nezavislost> (staženo 1. 11. 2021).

Níže jsou uvedeny všechny politické strany, jejichž programy byly analyzovány:

- Demokratická konvergence Katalánska / *Convergència Democràtica de Catalunya (CDC)* / (později přejmenována na Katalánská evropská demokratická strana / *Partit Demòcrata Europeu Català (PDeCAT)*) (Strana *CDC* byla v roce 2015 součástí Společně pro ano / *Junts pel Sí*, Strana *PdeCAT* kandidovala v roce 2017 spolu se samostatnými kandidáty pod jménem Společně pro Katalánsko / *Junts pel Catalunya*),
- Katalánská republikánská levice / *Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)* (strana *ERC* byla v roce 2015 součástí koalice Společně pro ano / *Junts pel Sí*),
- Kandidátka lidové jednoty / *Candidatura d'Unitat Popular (CUP)*,
- Občané / *Ciutadans – Partit de la Ciutadania (C's)*,
- Strana socialistů Katalánska / *Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)*,
- Lidová strana Katalánska / *Partit Popular Català (PPC)*.

Byly předem vydefinovány znaky národní identity v podobě tematických oblastí na základě Smithovy teorie. Pozornost byla soustředěna na jazykovou politiku, ochranu katalánského jazyka a kultury, tradice a regionální samosprávu. Další identitární témata zahrnovala otázky po národní hrdosti, významu důležitosti zachování katalánské kultury, historie a obecně kulturního dědictví regionu. Třetím souhrnným tématem, které se stalo předmětem zkoumání, byla identita obsažená v teritoriu. Autoři zmínění ve *State of the art* i ve výzkumném rámci považovali tyto prvky identity za významné. V případě této práce šlo tedy o analýzu národnostně-identitární otázky v programu politických stran.

K analýze programových prohlášení byla využita metoda tematické analýzy podle Braun a Clarke. Tato metoda je podle autorek považována za základní metodu kvalitativní analýzy.¹¹³ Protože výzkumná otázka je kvalitativního charakteru, jeví se tato metoda jako vhodná. Dalším důvodem použití této metody je menší rozsah dat a jazyková nejednotnost zpracovávaných dat. Tematická analýza pak byla použita k identifikaci, analýze a hledání témat v datech. Data jsou uspořádána a posléze popisována s ohledem na jejich detaily.¹¹⁴ Výhodou metody je, že umožňuje identifikovat a popsat složitá a vícevrstevnatá témata

---

¹¹³ Virginia Braun a Victoria Clarke, *Successful Qualitative Research: a Practical Guide for Beginners* (London: Sage, 2013), 178–180.

¹¹⁴ Jan Hendl, *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace* (Praha: Portál, 2016), 264–277.

v datech, která by jinak mohla zůstat skrytá. Další výhodou je její použití při identifikaci, analýze a vyhodnocení dat (vzorců), která nemusejí být nutně spjata s konkrétní teorií. Zkoumaný vzorek dat tak nemusí být velikostně určen ani omezen. Nevýhodou může být existence více variant tematické analýzy a absence jednotného postupu, což může vést k nejednotnosti výsledků a obtížím s porovnáváním výsledků z různých studií.¹¹⁵ Cílem při aplikaci metody bylo porozumět vzorům nebo společným myšlenkám opakující se v rámci určitého celku – souboru dat.

Tematická analýza zahrnovala několik kroků. Prvním krokem bylo tzv. předzpracování dat (předvýzkum), tj. první čtení programových prohlášení a selektivní kódování textu. Vybraný vzorek dat byl vyfiltrován a redukován na relevantní úsek textu. Tento relevantní úsek textu byl potom dále analyzován. Korpus sloužící pro analýzu tedy představují úseky textu v podobě plného znění relevantních programových prohlášení. Pokud se jednalo o nestrukturovaný text, který byl součástí vybraných dokumentů, k analýze byla použita ta část textu, která byla relevantní k zařazení do korpusu. Z tohoto předvýzkumu tak vzešla témata.

Pro účely práce jsou použity oficiální stránky programových dokumentů vybraných katalánských stran. Jedná se o volební programy z roku 2015 a z roku 2017. Zkoumaný vzorek obsahuje programy regionálních voleb do katalánského parlamentu na základě povahy regionálního charakteru výzkumné otázky. Analyzovány byly strany zastoupené v obou letech (v katalánském parlamentu). Vzorek zahrnoval 11 programových prohlášení.

Programová prohlášení stran mají různý charakter. Proto bylo diskutováno, jak s texty v prohlášeních pracovat. K rozklíčování textů byly použity tematické celky, které sloužily jako kategorie. Kategorie byly dále podrobeny procesu vytváření kódů – kódování. Jako kód byla vybrána věta (kód první úrovně), protože je schopna pojmout nejen význam, ale i kontext obsahu, bez kterého by analýza tří vybraných témat byla poměrně komplikovaná. Kódu byly přiřazeny rovněž skupiny slov (kódy druhé úrovně), sousloví (kódy třetí úrovně) i jednotlivá slova (kódy čtvrté úrovně) a to deduktivně i induktivně (viz níže v této kapitole), neboť menší jednotky textu dokáží přesněji vystihnout daný význam

---

¹¹⁵ Virginia Braun a Victoria Clarke, *Thematic analysis: A practical guide* (London: Sage, 2017), 210–250.

zkoumaného prvku.¹¹⁶ Kódy samotné byly zjišťovány až během analýzy, nebyly tedy předdefinovány.

Bylo provedeno selektivní kódování, tedy kvalitativní analýza dat, která posloužila k identifikaci a kategorizaci klíčových témat vyskytující se v textech. Tento proces spočívá v selektivním zaměření na určité části textu týkající se konkrétního tématu, během něhož vytvořené kategorie reflektují klíčové prvky tohoto tématu.¹¹⁷ Postupovalo se deduktivní metodou, od širších významových celků k jednotlivým konkrétním významům rámujiící hledaná témata a prvky identity. Jinými slovy, relevantní byly takové vybrané úseky textu, jejichž výpověď se týkala znaků identity podle teorie A. Smithe. Přidán byl prvek společného jazyka podle Hobsbawma, který se jevil jako klíčový pro zjišťování významu identity.

Ve výsledku se však jednalo o kombinovanou tematickou analýzu, v prvním kroku se využilo deduktivního přístupu s cílem redukce dat na relevantní korpus. Ve druhém kroku byl použit induktivní přístup s ohledem na citlivost jednotlivých kódů.

Kódy byly voleny v závislosti k výzkumu práce, vycházejí z kategorií a byly přiřazovány ad-hoc. S textem bylo zacházeno konkrétně tímto postupem: nejprve byl katalánský / španělský text důkladně přeložen do češtiny, posléze se z programu deduktivně zjišťovaly tematické celky (kategorie) odpovídající prvkům identity. V těchto celcích se již nacházely kódy (slova, sousloví, skupiny slov) související významově s cílem práce a výzkumnými otázkami. Z jednotlivých kódů pak induktivně vznikaly kódové vzorce, pokud byly pozorovány. Vzorce ukazují na významovou podobnost, tudíž sledování jejich výskytu pomáhalo srovnávat (podobné, různé) názory u jednotlivých stran na daný prvek (téma) identity.

Kódování mělo za cíl postupně vytvořit a konceptualizovat data. Protože v průběhu deduktivního kódování mohlo docházet ke vzniku sice formálně odlišných, ale významově stejných kódů, bylo nutné opakovaným procházením kódy vyčistit. Postupně tedy docházelo ke konkretizaci vytvořených a konceptualizovaných dat.

V analyzovaných programovaných prohlášeních byl kladen důraz na vyhledání pojetí identity z hlediska jazyka, kultury a teritoriality podle popsané operacionalizované

---

¹¹⁶ Jan Hendl, *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace* (Praha: Portál, 2016), 264–277.

¹¹⁷ Virginia Braun a Victoria Clarke, *Successful Qualitative Research: a Practical Guide for Beginners* (London: Sage, 2013), 178–180.

koncepte. Důležité bylo, co daná jednotka reprezentuje. Daný jev byl následně popsán. Kódovala se témata z programů zvlášť v roce 2015 a zvlášť v roce 2017.

Následující schéma představuje vzorek selektivního úseku textu.

Přeložený text: „Usilujeme o spolupráci a koordinaci mezi katalánskými institucemi a institucemi v dalších katalánsky mluvících oblastech v rámci podpory Països Catalans.“

Kód (věta): Spolupráce a integrace mezi těmito regiony na základě jejich společných kulturních a historických kořenů a potřeb.

Kód (zde slovo a sousloví): Spolupráce, koordinace, katalánský prostor, Països Catalans, teritorialita, jednota.

2 Tematická analýza: národnostně-identitární témata v programových prohlášeních stran

V následující kapitole jsou prezentovány výsledky tematické analýzy a jejich interpretace. Analyzován je program celkem šesti politických stran kandidujících do katalánského parlamentu ve volebních letech 2015 a 2017. Jedná se o strany celostátní i strany regionální.

2.1 Jazyková politika a jazyková normalizace

Jazyková normalizace byla v programu katalánských stran v roce 2015 významným tématem. Všechny strany, které se zúčastnily voleb, se věnovaly otázce jazyka a jazykové politiky. Strany se angažovaly v ochraně katalánštiny a jejího rovnocenného postavení se španělštinou. Strany diskutovaly o významu jazykové rozmanitosti, o ochraně menšinových jazyků a podpoře výuky katalánštiny na školách a zlepšení jejího statusu vůči španělštině. Dále zmiňovaly i podporu výuky katalánštiny pro cizince nebo osoby, které přicházejí pracovat do Katalánska.

Velmi významnou roli hrají sdělovací prostředky, které výrazně ovlivňují veřejnost. Již dlouhou dobu působí na katalánské mediální scéně veřejnoprávní katalánská televize TV 3 a radiová stanice. Rovněž existují katalánské verze webových stránek. Na internetu se setkáme s nejmasivnější propagací jazyka. V roce 2004 např. televize TeleMadrid odvysílala antikatalánský propagandistický dokument *Los ciudadanos de segunda (Občané druhé kategorie)* pojednávající o útlaku Španělů z jiných regionů, kteří žijí v Katalánsku, a je jim znemožněno např. přednášet na vysoké škole v kastilštině nebo to, aby se jejich děti učily ve škole v kastilštině.¹¹⁸ Je zřejmé, že tyto různé postoje a nálady ovlivňují voliče a jejich výběr politického programu strany.

Požadavek na zaměření se na studium katalánského jazyka byl vznesen již v roce 1906 na *Mezinárodním kongresu katalánského jazyka v Barceloně*. Hlavním cílem kongresu bylo zaměřit se na studium katalánského jazyka za účelem sepsání gramatiky

---

¹¹⁸ Europa Press Madrid. „Telemadrid emitirá 'Ciudadanos de Segunda', un documental sobre los catalanes que defienden el castellano como su lengua“, 4. 4. 2007, <https://www.europapress.es/madrid/noticia-telemadrid-emitira-ciudadanos-segunda-documental-catalanes-defienden-castellano-lengua-20070404174943.html> (staženo 15. 6. 2023).

katalánštiny. Výsledkem kongresu byla rychlá kodifikace pravopisu a gramatiky. Pro kodifikaci katalánského jazyka byl v roce 1931 zřízen *Institut katalánských studií (Institut d'Estudis Catalans)*, který kodifikuje místní jazyk a vydává gramatiky i moderní spisovné normy.¹¹⁹

Text španělské ústavy z roku 1978, který byl vydán i ve všech minoritních jazycích, tedy v katalánštině, galicijštině a baskičtině, uvádí španělský jazyk (taktéž pod názvem *kastilština*) jako společný pro celé Španělsko.¹²⁰ V odstavci 2 a 3 je dále uvedeno, že každá autonomní oblast se na základě Autonomního statutu může rozhodnout, zda její jazyk bude na jejím území kromě španělštiny také oficiální. Toho využilo Katalánsko v roce 1979. Španělsko je tedy zemí vícejazyčnou, ústava z jazykového pohledu připouští existenci více než jednoho jazyka.¹²¹

Mezi španělštinou a katalánštinou je dodržováno rozdílné zacházení, a to jak v ústavě, tak ve Statutu. *Estatuto de Autonomía de Cataluña*,¹²² neboli Statut autonomie Katalánska, je základním právním dokumentem, kterým se upravují kompetence a pravomoci Katalánska jako autonomního regionu ve Španělsku. Představuje základní institucionální normu, kterou schválily katalánský a španělský parlament již v roce 1932, dále pak v roce 1979 a naposledy v roce 2006.

Podle Statutu mají obyvatelé Katalánska právo komunikovat s úřady a dalšími institucemi v obou jazycích. Každý má právo používat dva úřední jazyky a občané Katalánska mají právo a povinnost je znát. Článek 6.1. Autonomního statutu říká: „*Jazykem Katalánska je katalánština. Katalánština je jako taková jazykem běžně používaným ve veřejné správě a ve veřejných sdělovacích prostředcích v Katalánsku a je také jazykem běžně používaným jako prostředek pro výuku ve vzdělávání.*“¹²³

---

¹¹⁹ Institut d'Estudis Catalans, <https://www.iec.cat/iec-digital/> (staženo 7. 7. 2022).

¹²⁰ Constitución española, <https://www.senado.es/web/conocersenado/normas/constitucion/index.html>. (staženo 1. 4. 2023).

¹²¹ Ibid.

¹²² Estatuto de autonomía de Cataluña aprobado el 19 de julio de 2006, <https://web.gencat.cat/es/generalitat/estatut/estatut2006/> (staženo 13. 2. 2022).

¹²³ Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña, <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-13087> (staženo 8. 3. 2023).

Katalánštině je plně dána legitimita být jazykem administrativy. Pouze španělština je potom jazykem správy země ministerstva vnitra, armády a spravedlnosti (např. jazykem pro Ústavní soud sídlícího v Madridu).

Podle principu teritoriality může státní správa v autonomních společenstvích s vlastním jazykem používat oba jazyky, dokumenty musí být psány v obou jazycích a občané se mohou na státní správu obracet v kterémkoli z těchto dvou jazyků.

Katalánština má podle zákona v Katalánsku status dalšího úředního jazyka, tzv. spoluúředního jazyka. Podobná situace se nachází i v dalších oblastech Španělska, kde se hovoří variantami katalánštiny v rámci *Països Catalans*.¹²⁴ Jedná se zejména o Valencijské společenství a Baleárské ostrovy.

Tato složitá situace v oblasti jazykové normalizace je v Katalánsku velmi citlivé téma a odráží složitou a kontroverzní problematiku jazykové politiky v regionu, kde se kromě politických stran do debaty zapojují také různé občanské iniciativy a organizace.

V programech je zejména akcentována otázka jazykové normalizace jako procesu, který má za cíl zajistit spravedlivé zacházení se všemi jazyky používanými v Katalánsku, zejména katalánštiny, a dále prosazovat opatření pro zajištění jejího rovnoprávného postavení ve vzdělávacím systému, správě a veřejném prostoru. U některých stran je také akcentována jazyková kvóta v některých médiích, rozhlasu či televizi.

Co se týče např. školní výuky, výuka probíhá v katalánštině a žáci mají pouze několik hodin španělštiny týdně. I když je všeobecně podporována diverzita, objevují se snahy o větší podporu španělštiny, zejména v akademickém prostředí nebo žurnalistice. Tyto snahy jsou potom reflektovány v programu politických stran, kde se v programu vedle podpory katalánštiny objevuje i obava z možnosti jejího zneužití k diskriminaci těch, kteří ji nemají jako mateřský jazyk. Některé strany v programu vysloveně proklamují ochranu kastilštiny tam, kde je menšinovým jazykem. Taktéž se vyslovují pro podporu kastilštiny v médiích.

Strany *ERC* a *CDC* v rámci koalice *Společně pro ano* v roce 2015 podporovaly jednoznačně katalánský jazyk, kulturu a identitu. Koalice navrhovala posílení pravomoci Katalánského jazykového úřadu pro koordinaci jazykových politik a posilování

---

¹²⁴ Název pro Katalánské země.

katalánštiny ve veřejné správě. Současně chtěla zlepšit důležitost katalánštiny v zahraničí a podpořit její mezinárodní uznání.¹²⁵

Koalice navrhovala posílení katalánštiny jako oficiálního jazyka Katalánska a zaručení jejího používání v práci s veřejností a výuce na všech úrovních vzdělávání. Strany se ve svém programu zavázaly k ochraně a podpoře katalánštiny, kterou považovaly za „*nezbytný a neoddělitelný prvek katalánské identity*.“ Navrhovaly zavedení jazykových kvót v médiích, podporu katalánských škol a výuku katalánštiny pro cizince, kteří přicházejí pracovat do Katalánska.¹²⁶

Strana *ERC* v roce 2017 již kandidující samostatně prosazovala posílení jazykového vzdělávání a podporu katalánštiny jako jazyka „všech oblastí života“. Dále prosazovala zvýšení investic do oblasti katalánské kultury.¹²⁷

V roce 2017 se strana *CDC/PdeCAT* rovněž zavázala k posílení katalánského jazyka v mezinárodních institucích a organizacích. Strana zdůrazňovala důležitost katalánského jazyka v kontextu katalánského politického procesu ve stejném roce a v rámci posílení jazykových práv občanů.¹²⁸

V rámci jazykové politiky se tedy v obou programech jak strany *ERC*, tak strany *CDC/PdeCAT*, objevovala prioritizace katalánštiny coby úředního jazyka a podpora jeho používání v různých oblastech: ve školství, veřejné správě a v médiích. V roce 2017 byla tato priorita větší a zdůrazňovala se více než v roce 2015 s důrazem na udržitelnost katalánštiny v dlouhodobém horizontu.

Strana *CUP* zdůrazňovala potřebu ochrany katalánského jazyka a kultury jako prostředku pro boj proti centralismu. Tato strana se za celou dobu svého působení od roku 1991 velmi angažovala v otázkách katalánského jazyka a kultury a usilovala o jeho posílení a ochranu před útlakem ze strany centrální španělské vlády. Strana v roce 2015 se ve svém programu zavázala k plné podpoře vzdělávací suverenity Katalánska,

---

¹²⁵ Junts pel Sí, *Programa electoral. Elecciones catalanas 2015*. https://ancvallesoccidental.files.wordpress.com/2015/09/programa_electoral_juntspels.pdf (staženo 1. 3. 2021).

¹²⁶ Ibid.

¹²⁷ *ERC*, *Programa electoral. Elecciones catalanas 2017*. https://static.esquerra.cat/arxiu/programes/c2017_programa.pdf (staženo 1. 3. 2021).

¹²⁸ Junts pel Catalunya, *Programa electoral 2017*. <https://www.scribd.com/document/366269217/Programa-electoral-de-Junts-per-Catalunya> (staženo 25. 2. 2023).

k podpoře jednoznačné nezávislosti Katalánska, tedy i k plné politické, ekonomické, energetické, potravinové, zdravotní a vzdělávací suverenitě Katalánska. V programu uváděla potřebu posílit katalánskou kulturu, jazyk a prosazování katalánštiny jako jediného úředního jazyka.¹²⁹ V roce 2017 ve svém programu navrhovala konkrétní kroky k boji proti útlaku katalánského jazyka ze strany španělské vlády. Strana usilovala o podporu katalánštiny jako jediného jazyka v Katalánsku a navrhovala konkrétní opatření, např. zvýšení užívání katalánštiny v oblasti soudnictví, podporu výuky katalánštiny pro dospělé nebo zvýšení investic do podpory jazykového vzdělávání.¹³⁰

Strana *C's* se zasazovala o ochranu jazykových práv všech občanů a v programu se zmiňovala o nutnosti zajištění respektování všech úředních jazyků ve všech oblastech Katalánska. Zároveň se však zasazovala o zlepšení jazykového vzdělání ve školství a podporu výuky španělštiny. V roce 2015 vystupovala proti jazykové normalizaci v Katalánsku a hájila právo občanů mluvit španělsky v oblastech, kde je katalánština oficiálním jazykem. Jazyková normalizace podle strany vede k diskriminaci a brání občanům v přístupu k veřejným službám. Strana navrhovala zrušit zákony, které stanoví katalánštinu jako jediný oficiální jazyk, a umožnit používání španělštiny v oblastech, kde je to většinový jazyk. Dále strana také kritizovala způsob, jakým se katalánské školství zaměřuje na katalánštinu a minimalizuje výuku španělštiny (kastilštiny), což podle strany brání dětem v rozvoji bilingvních dovedností a způsobuje jim potíže při hledání zaměstnání v jiných částech Španělska. Strana využila identitu právě jako prostředek k mobilizaci voličů a potažmo získání politické podpory. Prezentovala se jako obránce španělské (kastilské) identity a taktéž hájila územní integritu a varovala před katalánskou nezávislostí jako hrozbou pro celé Španělsko. Strana *C's* tvrdila, že jazyková normalizace prosazovaná katalánskými nacionalisty je diskriminující a má jediný cíl: potlačit kastilštinu.¹³¹

---

¹²⁹ CUP, *Programa electoral eleccions municipals 2015*, 87–93, https://santsadurni.cup.cat/sites/default/files/programa_cup_santsa.pdf (staženo 5. 3. 2023).

¹³⁰ CUP, *Programa polític de la CUP-CC eleccions del 21 de desembre de 2017*, 30, 41–42, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_cup_17.pdf (staženo 1. 7. 2022).

¹³¹ Ciudadanos, *Programa electoral Elecciones Autonómicas Catalanas 2015*, VI., X., https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ciudadanos_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 2. 3. 2023).

Zatímco volební program strany *C's* v roce 2015 byl velmi kritický k jazykové normalizaci zejména v katalánských školách a hovořil o potřebě „jazykové svobody“, v roce 2017 se vnímání posunulo a v programu se deklarovala nutnost harmonizace jazyků v Katalánsku a podpora učení více jazyků, vedle španělštiny a katalánštiny program také prosazoval angličtinu, němčinu a francouzštinu. Strana *C's* rovněž prosazovala, aby veřejné instituce mohly komunikovat s občany v obou oficiálních jazycích Katalánska (katalánštině a španělštině) a aby byla španělština začleněna i do oficiálních dokumentů.¹³²

Strana *PSC* se taktéž zavázala chránit katalánštinu a uznávala ji jako „*nepostradatelnou součást katalánské identity*“. V programu se zmiňovala o podpoře katalánské kultury a jazyka, včetně vytvoření nového jazykového zákona.¹³³ V obou programech se *PSC* ale zavazovala k ochraně a podpoře kastilštiny a k její rovnoprávnosti s katalánštinou. V programu z roku 2017 se výrazněji zmiňuje o právu občanů mluvit a psát v kastilštině, zejména v kontaktu s veřejnou správou, na školách, a také o podpoře výuky kastilštiny pro cizince a pro osoby migrující do Katalánska. *PSC* se v programu z roku 2017 dále zavázala k větší jazykové koexistenci a pluralitě, což zahrnuje například podporu výuky dalších jazyků v Katalánsku a podporu mezikulturního dialogu. V obou programech se však zdůrazňuje, že ochrana a podpora katalánštiny zůstává prioritou.¹³⁴

Strana *PPC* vyzdvihovala důležitost katalánštiny jako jazyka důležitého pro katalánské kulturní dědictví, který má být respektován a chráněn. Nicméně strana tvrdila, že je třeba zajistit, aby katalánština nebyla používána k diskriminaci těch, kteří ji nemají jako mateřský jazyk, a že by se neměla používat jako prostředek pro oddělení Katalánska od zbytku Španělska. Strana zdůrazňovala potřebu vyučovat ve školách oba jazyky, katalánštinu i španělštinu. Také usilovala o uznání obou jazyků v katalánských institucích. Dále zdůrazňovala důležitost výuky kastilštiny v katalánských školách a ochranu jazyka v oblastech, kde je menšinovým jazykem. Strana také prosazovala větší podporu kastilštiny v médiích, aby se zajistilo rovnovážné zastoupení obou jazyků

---

¹³² Ciudadanos, *Programa electoral. Elecciones Catalanas 2017*, VI., X., <https://www.ciudadanos-cs.org/propuestas-para-catalunya> (staženo 15. 3. 2023).

¹³³ PSC, *Programa Electoral L'Hospitalet 2015*, https://issuu.com/somdelh/docs/programa_electoral_municipales_2015 (staženo 9. 3. 2023).

¹³⁴ PSC, *Programa electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/documentos/programa_psc_17.pdf (staženo 21. 2. 2023).

v oblasti.¹³⁵ Ve volebním programu z roku 2017 strana *PPC* opět zmiňovala zamezení diskriminace španělštiny a užívání obou jazyků. Konkrétně se věnovala více například vzdělání, kde mimo jiné navrhovala navýšit hodiny angličtiny. Také kladla důraz na boj proti segregaci v katalánském vzdělávacím systému.¹³⁶

Následující tabulka č. 1 ilustruje výsledek analýzy prvního prvku. Tematické celky zjištěné z programu politických stran představují kategorie vztahující se k tématu jazyková politika a jazyková normalizace.

---

¹³⁵ *PPC, Programa Electoral 2015*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ppc_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 25. 2. 2023).

¹³⁶ *PPC, Programa Electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_pp_17.pdf (staženo 12. 3. 2023).

Tabulka č. 1: Jazyková politika a jazyková normalizace

Zkratka strany	Rok 2015	Rok 2017
CDC/PDeCAT (koalice Junts pel Sí / Společně pro ano v roce 2015, <i>PdeCAT</i> v roce 2017 v koalici Junts pel Catalunya / Společně pro Katalánsko)	Plný rozvoj katalánštiny jako hlavního jazyka v Katalánsku, její plná podpora v každodenním životě. Podpora koordinace jazykových politik. Posilování katalánštiny ve veřejné správě. Mezinárodní uznání katalánštiny.	Katalánština jako hlavní jazyk. Posílení katalánštiny v mezinárodních organizacích. Důležitost katalánštiny v kontextu katalánského politického procesu.
ERC (koalice Junts pel Sí / Společně pro ano v roce 2015)	Plný rozvoj katalánštiny ve všech vzdělávacích institucích. Informovat a garantovat jazyková práva občanů. Podpora katalánštiny a potřeba zlepšit její status vůči španělštině. Jazykové kvóty v médiích, podpora katalánských škol a výuky katalánštiny pro osoby, které přicházejí pracovat do Katalánska.	Ochrana katalánštiny jako kulturního dědictví. Podpora katalánštiny jako jazyka „všech oblastí života“, zvýšení investic do oblasti katalánské kultury a jazyka. Udržitelnost a rozvoj katalánštiny v dlouhodobém horizontu.
CUP	Plná podpora vzdělávací suverenity Katalánska.	Katalánština jako jediný úřední jazyk v Katalánsku. Výrazná podpora katalánského jazyka v oblasti vzdělávání, práva a soudnictví. Nutnost bojovat proti útlaku katalánského jazyka ze strany španělské vlády.
C's	Jazyková svoboda v použití kastilštiny a katalánštiny. Zamezení prosazení jazykové normalizace katalánskými nacionalisty.	Harmonizace jazyků, katalánština i kastilština na stejně úrovni, oficiální dokumenty v obou jazycích.

Zkratka strany	Rok 2015	Rok 2017
PSC	<p>Podporu ochrany katalánštiny, zejména v oblastech, kde není její používání tak rozšířené.</p> <p>Podpora zlepšení kvality výuky katalánštiny.</p> <p>Rovnoprávnost kastilštiny a katalánštiny.</p>	<p>Jazyková pluralita a koexistence katalánštiny a kastilštiny jako dvou oficiálních jazyků. Podpora multikulturního dialogu.</p> <p>Posílení ochrany jazykových menšin v Katalánsku a podpora výuky katalánštiny v zahraničí.</p>
PPC	<p>Podpora užívání obou jazyků v regionu.</p> <p>Katalánština nesmí být použita k diskriminaci těch, kteří jí nemají jako mateřský jazyk.</p> <p>Ochrana kastilštiny tam, kde je menšinovým jazykem.</p> <p>Podpora kastilštiny v médiích.</p>	<p>Podpora užívání obou jazyků v regionu. Důraz i na další jazyky, např. zvýšení výuky angličtiny. Zamezení diskriminace španělštiny.</p> <p>Důraz na boj proti segregaci v katalánském školství.</p>

Zdroj: Vlastní zpracování za základě tematické analýzy

2.1.1 Zhodnocení

Porovnáme-li volební programy stran v letech 2015 a 2017, je možné říci, že v roce 2017 se téma katalánštiny a její ochrany stalo ještě výraznějším v důsledku politických událostí, zejména v důsledku hlasování o nezávislosti Katalánska a následného zásahu centrální vlády v Madridu. Strany, které podporovaly nezávislost, *CDC*, *ERC* a *CUP*, zdůrazňovaly plný rozvoj katalánštiny a potřebu chránit ji jako kulturní a národní dědictví Katalánců. Strana *CUP* akcentovala katalánštinu jako jediný úřední jazyk. Zdůrazňovala nutnost boje proti útlaku katalánštiny ze strany španělské vlády. Na druhé straně strany, které se stavěly proti nezávislosti, *C's*, *PSC* a *PPC*, zdůrazňovaly potřebu ochrany španělštiny jako jazyka srovnatelného s katalánštinou a podporovaly multikulturalitu a vícejazyčnost v regionu.

Od roku 2006, kdy Katalánsko posílilo svoji autonomii na politické a jazykové úrovni, již mluvit katalánsky není právo, ale v podstatě povinnost. Protože prosazení Statutu podporovaly všechny strany, kromě *PPC* a *C's*, je zřejmé, že i prosazení katalánštiny u těchto stran ve sledovaném období 2014–2017 pokračovalo. Tehdejší sociálně-demokratický předseda vlády Zapatero se v předvolební kampani zavázal nový status ve španělském parlamentu prosadit. Katalánští socialisté tak sehráli rozhodující úlohu při vyjednávání nového Autonomního statutu Katalánska v roce 2006.

Naopak strany, které Statut v roce 2006 nepodpořily, *PPC* a *C's*, ve svých prohlášeních zohledňují jazykovou svobodu v použití kastilštiny nebo katalánštiny. Strana *PPC* navíc usilovala o podporu kastilštiny a o zamezení výlučnosti katalánštiny v médiích.

2.2 Katalánská kultura a ochrana kulturního dědictví regionu

Stejně jako u jazykové politiky a normalizace je podpora rozvoje regionální kultury pro strany důležitá. Stranami je vnímána pro teritoriální a jazykovou odlišnost, podpora kultury se objevuje jako důležitá oblast, které strany věnují pozornost a přidělují jí vysokou prioritu. Kultura je přímo chápána jako nástroj pro vytváření společné identity a posilování soudržnosti všech občanů Katalánska.

Některé strany se přímo zaměřují na podporu katalánské kultury a na ochranu kulturního dědictví regionu, a také konkrétně odkazují na rozvoj médií: katalánské TV a rozhlasového vysílání. Také odkazují na zlepšení financování kultury, podporu

kulturních akcí a událostí v různých regionech a vytvoření nových zařízení pro ochranu kulturního dědictví. Katalánská kultura má své specifické rysy, charakteristické pro region, které se projevují například v hudbě, literatuře, divadle a filmu. Katalánská kultura se snaží prosazovat svou identitu a diverzitu také v rámci celosvětového kontextu.

Strany pracují s termínem *katalanismus* (Catalanismo), označovaný za ideologii, která vznikla jako kulturní fenomén na ochranu Katalánska a klade si za cíl hájit a chránit katalánské hodnoty jako jsou tradice, kultura, jazyk a historická práva.¹³⁷ V současné době se *katalanismus* především identifikuje s regionálními politickými stranami usilující o větší autonomii Katalánska a uznání jeho specifické identity. Tyto strany se obvykle snaží vyjednávat s centrální vládou v Madridu o větších pravomocích pro Katalánsko, včetně většího jazykového a kulturního uznání. Kromě politických témat se *katalanismus* projevuje také v oblasti umění.¹³⁸

Strany *ERC* a *CDC* v rámci koalice *Junts pel Sí* v programu z roku 2015 zdůrazňovaly důležitost katalánské kultury a jejího udržení, podporovaly ochranu kulturního dědictví a podporovaly kulturní aktivity a zlepšení přístupu kultury pro všechny občany. Koalice se také věnovala tématu podpory kulturních akcí a událostí v různých regionech Katalánska a zlepšení financování kultury.¹³⁹ Koalice dále ve svém programu podporovala kulturní odkaz a tradice, včetně slavností a festivalů. Podporovala také TV a rozhlasové vysílání v katalánštině.¹⁴⁰ V roce 2017 již sama kandidující strana *ERC* zdůrazňovala důležitost kultury jako nástroje pro vytváření společné identity a posilování sociální soudržnosti.¹⁴¹

V roce 2017 se *PDeCAT* (již přejmenovaná z *CDC*) věnovala kulturnímu dědictví v rámci svého volebního programu podobně jako v roce 2015. Strana zdůrazňovala důležitost ochrany a podpory katalánského kulturního dědictví, včetně katalánského jazyka, literatury, hudby, tance, divadla a filmu. Zmiňovala také potřebu podpory

---

¹³⁷ Catalanismo. *Real academia española*. <https://dle.rae.es/catalanismo> (staženo 13. 3. 2023).

¹³⁸ Jaume Claret, Manuel Santirso, *La construcción del catalanismo: historia de un afán político* (Los Libros de la Catarata, 2014).

¹³⁹ *Junts pel Sí, Programa electoral. Elecciones catalanas 2015*. https://ancvallesoccidental.files.wordpress.com/2015/09/programa_electoral_juntspels.pdf (staženo 1. 3. 2021).

¹⁴⁰ *Ibid.*

¹⁴¹ *ERC, Programa electoral. Elecciones catalanas 2017*. https://static.esquerra.cat/arxiu/programes/c2017_programa.pdf (staženo 1. 3. 2021).

kulturního turismu a tradičních katalánských slavností jako součásti kulturního dědictví. Dále podporovala vzdělávání v oblasti kultury a slíbila umožnění většího přístupu ke kulturním akcím a událostem.¹⁴²

Volební program strany *CUP* z roku 2015 zahrnoval větší část věnovanou kulturnímu dědictví Katalánska. Strana zdůrazňovala potřebu ochrany a podpory kulturního dědictví všech regionů Katalánska, včetně menšinových kultur. Navrhovala vytvoření nových kulturních zařízení a prostředků pro ochranu a obnovu kulturních památek. V programu z roku 2015 dále zdůrazňovala ochranu a podporu katalánského jazyka, kultury a tradic a zároveň kritizovala komercializaci kultury a zahraniční vliv na katalánskou kulturu. Strana podporovala TV a rozhlasové vysílání v katalánštině.¹⁴³ V roce 2017 se *CUP* věnovala tématu kulturního dědictví, nicméně tentokrát zaměřila pozornost na aspekty kulturního odporu a na alternativní kultury. Strana navrhovala podporu nezávislých a autonomních kulturních projektů reflektující kořeny a kulturu Katalánska a současně kritizovala neoliberální model kulturní produkce a distribuce.¹⁴⁴

Strana *C's* ve svém programu v roce 2015 podporovala kulturní aktivity a události jako festivaly a kulturní akce, a zároveň akcentovala potřebu ochrany španělské kultury v Katalánsku. V programu např. podporovala celoplošnost autonomních televizních kanálů po Španělsku.¹⁴⁵ V roce 2017 strana vyjadřovala nutnost považovat katalánskou kulturu za součást širší španělské kultury a zdůrazňovala důležitost ochrany a podpory kulturního dědictví a jazykového bohatství celého Španělska. Podporovala ochranu kulturních památek, archeologických nalezišť a kulturního dědictví v Katalánsku i v celé zemi. Podporovala zlepšení podmínek pro kulturní a uměleckou tvorbu, kulturní,

---

¹⁴² Junts pel Catalunya, *Programa Electoral 2017*, <https://www.scribd.com/document/366269217/Programa-electoral-de-Junts-per-Catalunya> (staženo 25. 2. 2023).

¹⁴³ *CUP, Programa electoral. Municipales 2015*, http://santsadurni.cup.cat/sites/default/files/programa_cup_santsa.pdf (staženo 5. 3. 2023).

¹⁴⁴ *CUP, Programa electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_cup_17.pdf (staženo 1. 7. 2022).

¹⁴⁵ *Ciudadanos, Programa electoral Elecciones Autonómicas Catalanas 2015*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ciudadanos_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 2. 3. 2023).

umělecké festivaly a akce. Podporovala rovněž iniciativy propagující španělskou kulturu a její dědictví v zahraničí.¹⁴⁶

Strana *PSC* se také zavázala podpořit katalánskou kulturu a její různé projevy, včetně literatury, divadla a kinematografie. Dále slíbila podporovat katalánskou architekturu.¹⁴⁷ V roce 2017 se *PSC* opět zaměřila především na podporu místních kultur a tradic, včetně katalánských festivalů a slavností. Strana se také zavázala k podpoře katalánského jazyka a literatury.¹⁴⁸ Z obou programů vyplývá, že *PSC* se velmi snažila chránit a podporovat katalánskou kulturu a její různé projevy.

Také strana *PPC* se v programu z roku 2015 zmiňovala o ochraně a podpoře katalánské kultury, jazyka a kulturního dědictví. Strana prosazovala význam katalánské kultury jako klíče k poznání katalánské identity a historie, a zároveň ji prezentovala jako nástroj ke zkvalitnění života obyvatel Katalánska. Program také uváděl plánovaná opatření na podporu a na propagaci jazyka, kultury, tradic Katalánska ve veřejném prostoru a v zahraničí.¹⁴⁹ V programu *PPC* z roku 2017 najdeme teze o ochraně a podpoře katalánské kultury a kulturního dědictví, ale také o podpoře kulturní rozmanitosti v Katalánsku (včetně španělské) a jiných kultur.¹⁵⁰

---

¹⁴⁶ Ciudadanos, *Programa electoral. Elecciones catalanas 2017*, <https://www.ciudadanos-cs.org/propuestas-para-catalunya> (staženo 15. 3. 2023).

¹⁴⁷ PSC, *Programa Electoral PSC L'Hospitalet. Municipales 2015*, https://issuu.com/somdelh/docs/programa_electoral_municipales_2015 (staženo 9. 3. 2023).

¹⁴⁸ PSC, *Programa Electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_psc_17.pdf (staženo 21. 2. 2023).

¹⁴⁹ PPC, *Programa electoral 2015*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ppc_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 25. 2. 2023).

¹⁵⁰ PPC, *Programa Electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_pp_17.pdf (staženo 12. 3. 2023).

Následující tabulka č. 2 ilustruje výsledek analýzy druhého prvku. Tematické celky zjištěné z programu politických stran představují kategorie vztahující se k tématu katalánské kultury a ochraně kulturního dědictví regionu.

Tabulka č. 2: Katalánská kultura a ochrana kulturního dědictví regionu

Zkratka strany	Rok 2015	Rok 2017
CDC/PdeCAT (Koalice Junts pel Sí / Společně pro ano / v roce 2015, PdeCAT v roce 2017 v koalici Junts pel Catalunya / Společně pro Katalánsko)	Podpora kultury, dědictví a tradic, včetně slavností a festivalů. Rozvoj katalánského TV a rozhlasového vysílání. Udržení katalánské kultury, ochrana dědictví, zlepšení přístupu kultury pro všechny občany. Podpora kulturních akcí a událostí v různých regionech Katalánska a zlepšení financování kultury.	Větší přístup ke kulturním akcím. Kulturní turismus.
ERC (Koalice Junts pel Sí / Společně pro ano / v roce 2015)		Důležitost kultury jako nástroje pro vytváření společné identity a posilování sociální soudržnosti.
CUP	Ochrana kulturního dědictví Katalánska. Ochrana i menšinových kultur. Podpora TV a rozhlasového vysílání v katalánštině. Vytvoření nových zařízení pro ochranu kulturního dědictví.	Podpora nezávislých a autonomních projektů.
C's	Podpora katalánských kulturních aktivit, ale zároveň nutnost ochrany španělské kultury v Katalánsku.	Kulturní pluralita. Katalánská kultura je součástí kultury španělské. Podpora ochrany kulturního dědictví celého Španělska. Propagace španělské kultury v zahraničí.
PSC	Zachování katalánského kulturního, dokumentárního, hmotného i nehmotného a etnologického a historického dědictví.	Podpora místních kultur a tradic.

PPC	Propagace katalánské kultury a tradic ve veřejném prostoru a v zahraničí.	Podpora kulturní rozmanitosti, včetně španělské kultury.
-----	---	--

Zdroj: Vlastní zpracování na základě tematické analýzy

2.2.1 Zhodnocení

Všechny strany se v obou letech ve svém programu zavázaly k podpoře kultury a kulturního dědictví Katalánska. Strany *CDC*, *ERC* a *CUP* akcentovaly plnou podporu katalánštiny v médiích a rozvoj TV a rozhlasového vysílání v katalánštině. Strana *ERC* v roce 2017 podporovala důležitost kultury jako nástroje pro vytváření společné identity. Strana *CUP* se zavázala k ochraně i menšinových kultur a podpoře nezávislých autonomních projektů. Strana *PSC* obhajovala také místní tradice a usilovala o zachování katalánské kulturního dědictví. Postoj *PSC* korespondoval s její podporou jazykové plurality a koexistence katalánštiny a kastilštiny jako 2 oficiálních jazyků a podpoře multikulturního dialogu. Strana *C's* napomáhala katalánským kulturním aktivitám, opět v souladu s ochranou španělské kultury v Katalánsku. Jasně vyjadřovala podporu kulturní plurality. *PPC* deklarovala rovněž kulturní rozmanitost, včetně španělské kultury.

2.3 Identita obsažená v teritoriu

Také otázka ideologicko-identitárního spektra z hlediska teritoriálního uspořádání je součástí programu katalánských politických stran. Katalánská identita zakořeněná v teritoriu odkazuje na hluboké spojení mezi katalánskými obyvateli a jejich zemí, která zahrnuje nejen území Katalánska, ale také další regiony, historicky a kulturně spjaté s Katalánskem. Tato identita je založena na mnoha již dříve zmíněných faktorech (společná historie, jazyk, kultura, tradice a zvyky). Katalánská identita má silné kořeny v teritoriu, protože zahrnuje nejen vnímání sebe sama jako Katalánců, nýbrž i vnímání jejich země v okolním prostředí. Jejich identita je tedy velmi spojena s katalánským územím, jeho krajinou, historií a tradicemi. Tento koncept teritoriální identity je důležitý pro katalánský nacionální diskurs a hraje roli v politickém konfliktu mezi Katalánskem a španělskou vládou. Pro mnoho Katalánců je tato identita klíčová díky pocitu sounáležitosti, pro jejich snahu o nezávislost a uznání své kultury a identity.

Strany *ERC* a *CDC* se v koalici v roce 2015 zavázaly podpořit spolupráci a integraci mezi regiony na základě jejich společných kulturních a historických kořenů a potřeb v rámci teritoriálního uspořádání „*Paisos Catalans*.“ Dále se zavázaly k podpoře a spolupráci mezi katalánskými institucemi a institucemi v dalších katalánsky mluvících zemích v rámci tohoto teritoriálního uspořádání.¹⁵¹ Co se týče postavení Katalánska, vyslovila se koalice jednoznačně pro nezávislost v podobě republiky. Dále se vyslovila k podpoře konstrukce Katalánska i jako národního subjektu v rámci pan-nacionalistického prostoru. V roce 2017 volební program *PdeCAT* stále hovořil o „plné suverenitě Katalánska“ v rámci eurozóny. Strana také podporovala spolupráci mezi regiony, které tvoří „*Paisos Catalans*.“¹⁵²

V programu z roku 2017 se strana *ERC* zavázala k jednostrannému vyhlášení nezávislosti, pokud by nebyla nalezena dohoda se španělskou vládou o uspořádání referenda. Strana dále navrhovala vytvoření katalánské armády a policie a usilovala o účast Katalánska v mezinárodních organizacích. Strana také podporovala spolupráci v rámci „*Paisos Catalans*“, nevyjadřovala se však ke sjednocení těchto zemí.¹⁵³

Volební programy strany *CUP* se týkaly zejména katalánské nezávislosti a sociálních otázek. Co se týče teritoriálního uspořádání, v programech *CUP* bylo jednoznačně podporováno vytvoření katalánské republiky, ve které měla být garantována práva menšin. V roce 2015 byla zdůrazňována potřeba respektovat územní a sociální kohezi Katalánska.¹⁵⁴ V roce 2017 pak *CUP* zdůrazňovala potřebu „*vytvoření sociálně spravedlivého a územně vyváženého Katalánska, v němž by se uplatňovaly zásady solidarity a spravedlnosti pro všechny jeho obyvatele.*“¹⁵⁵ Program strany *CUP* pro volby do parlamentu v roce 2015 i v roce 2017 obsahoval zmínky o koncepci „*Paisos Catalans*“, jakožto geografického a kulturního prostoru sdíleného katalánským jazykem

---

¹⁵¹ Junts pel Sí, *Programa Electoral 2015*, <https://www.europapress.es/especiales/elecciones/catalanas/2015/27s/programas/> (staženo 1. 2. 2023).

¹⁵² Junts pel Catalunya, *Programa Electoral 2017*, <https://www.scribd.com/document/366269217/Programa-electoral-de-Junts-per-Catalunya> (staženo 25. 2. 2023).

¹⁵³ ERC, *Programa electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_erc_17.pdf (staženo 4. 2. 2023).

¹⁵⁴ CUP, *Programa electoral Municipal 2015*, http://santsadurni.cup.cat/sites/default/files/programa_cup_santsa.pdf (staženo 5. 3. 2023).

¹⁵⁵ CUP, *Programa Electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_cup_17.pdf (staženo 1. 7. 2022).

a kulturou s dalšími územími včetně Valencijského společenství a Baleárských ostrovů. Strana zdůrazňovala, že ochrana a podpora katalánského jazyka a kultury musí být rozšířena na tyto další regiony a že by se měly vyvinout společné kroky pro prosazení jejich autonomie a práva na sebeurčení.¹⁵⁶

Strana *C's* se věnovala otázce teritoriálního uspořádání hlavně v souvislosti s katalánskou otázkou a zároveň zdůrazňovala závazek sjednotit a pluralizovat Španělsko. V programu pro parlamentní volby v Katalánsku v roce 2015 se uvádělo, že strana podporuje „reformu ústavy, která zaručuje jednotu Španělska a rozšíření práv a povinností autonomních společenství a zároveň odmítá separatismus, nacionalismus a diskriminaci občanů.“¹⁵⁷ V roce 2017 se tento postoj opakoval a bylo opět zdůrazňováno, že strana bude „obhajovat základní jednotu a územní celistvost Španělska a odmítá jakýkoliv separatismus a diskriminaci občanů na základě jejich původu nebo náboženství.“¹⁵⁸ V obou programech strana vyjadřovala závazek k jednotě a celistvosti Španělska a odmítala separatismus. Nicméně se v programu nezmínila o konkrétních změnách v teritoriálním uspořádání Španělska či Katalánska.

Strana *PSC* se zavazovala k respektování zákonnosti, podporovala dialog mezi katalánskými vůdci a španělskou vládou. V roce 2015 se dokonce stala jednou z hlavních stran, jež vyzývala ke zrušení výsledků neoficiálního referenda o nezávislosti uspořádaného katalánskou vládou. Ačkoliv se programech zavázala k posilování autonomie, vyslovovala se současně pro respektování ústavy a právního řádu Španělska. Zmínila však možnost ústavní reformy a federalizace Španělska. Strana *PSC* pro volby v roce 2015 nezmiňovala území „*Països Catalans*“.¹⁵⁹ V programu ve volebním roce 2017 strana obhajovala územní celistvost Katalánska jako součást Španělska a rovněž podporovala kulturní spolupráci s jinými zeměmi katalánského jazykového a kulturního

---

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ Ciudadanos, *Programa electoral Elecciones Autonómicas Catalanas 2015*. https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ciudadanos_elecciones_catalanas_2015.pdf. (staženo 2. 3. 2023).

¹⁵⁸ Ciudadanos, *Programa Electoral Ciudadanos. Elecciones Catalanas 2017*, <https://www.ciudadanos-cs.org/propuestas-para-catalunya>. (staženo 15. 3. 2023).

¹⁵⁹ PSC, *Programa electoral. L'Hospitalet Municipales 2015*, https://issuu.com/somdelh/docs/programa_electoral_municipales_2015 (staženo 9. 3. 2023).

prostoru: Baleárskými ostrovy a Valencijským společenstvím. Taktéž zmínila možnost ústavní reformy.¹⁶⁰

Strana *PPC* v roce 2015 obhajovala zachování celistvosti Španělska a obranu nedělitelnosti podle ústavního pořádku. Strana se stavěla proti jakýmkoli tendencím k rozdělení země.¹⁶¹ Tyto tendence přetrvávaly i v roce 2017 opět v podobě zaručení územní jednoty a celistvosti a respektování ústavy.

V roce 2017 došlo k opačnému trendu, než bylo posilování autonomie Katalánska. Španělská vláda pod vedením lidoveckého premiéra Mariana Rajoye přijala opatření k omezení autonomie Katalánska jako reakce na jednostranné vyhlášení nezávislosti ze strany Katalánska. Došlo k dočasnému převzetí výkonu některých pravomocí autonomní katalánské vlády centrální španělskou vládou, což vyvolalo kontroverze a rozsáhlé protesty. Strana *PPC* tento postup španělské vlády podporovala a opakovaně deklarovala svůj závazek k ústavní jednotě Španělska. Teritoriální uspořádání v podobě „*Països Catalans*“ v obou programech strany *PPC* nebylo zaneseno.¹⁶²

Následující tabulka č. 3 ilustruje výsledek analýzy třetího prvku. Tematické celky zjištěné z programu politických stran představují kategorie vztahující se tématu identity obsažené v teritoriu.

---

¹⁶⁰ PSC, *Programa Electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_psc_17.pdf (staženo 21. 2. 2023).

¹⁶¹ PPC, *Programa electoral*. 2015, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ppc_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 25. 2. 2023).

¹⁶² PPC, *Programa electoral*. 2017, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_pp_17.pdf (staženo 12. 3. 2023).

Tabulka č. 3: Identita obsažená v teritoriu

Zkratka strany	Rok 2015	Rok 2017
CDC/PdeCAT (Koalice Junts pel Sí / Společně pro ano / v roce 2015, <i>PdeCAT</i> v roce 2017 v koalici Junts pel Catalunya / Společně pro Katalánsko)	<p>Republika. Nezávislý stát.</p> <p>Prosazování uspořádání nezávislosti prostřednictvím referenda.</p> <p>Vytvoření samostatného státu v rámci Evropské unie.</p> <p>Spolupráce mezi regiony, které tvoří „Països Catalans“.</p>	<p>Plná suverenita Katalánska.</p> <p>Katalánsko jako součást eurozóny.</p> <p>Spolupráce mezi regiony, které tvoří „Països Catalans“.</p>
ERC (Koalice Junts pel Sí / Společně pro ano / v roce 2015)	<p>Podpora spolupráce a koordinace mezi katalánskými institucemi a institucemi v dalších katalánských mluvících oblastech v rámci podpory „Països Catalans“. Podpora konstrukce Katalánska jako národního subjektu v rámci pan-nacionalistického prostoru.</p>	<p>Jednostranné vyhlášení nezávislosti.</p> <p>Najít mezinárodní podporu pro nezávislost.</p> <p>Podpora „Països Catalans“ jako kulturní, historické a politické entity. Spolupráce a integrace mezi těmito regiony na základě jejich společných kulturních a historických kořenů a potřeb. <i>ERC</i> však nevyjadřuje přímý zájem na sjednocení těchto oblastí pod jedním politickým subjektem.</p>
CUP	<p>Jednostranná nezávislost.</p> <p>Garance práv menšin.</p> <p>Participativní demokracie.</p> <p>Obrana plné politické, ekonomické, energetické, potravinové, zdravotní a vzdělávací suverenity Katalánska. Prosazení autonomie „Països Catalans“ a jejich práva na sebeurčení.</p>	<p>Jednostranná nezávislost.</p> <p>Prosazení autonomie „Països Catalans“ a jejich práva na sebeurčení.</p>

Zkratka strany	Rok 2015	Rok 2017
C's	Sjednocené, pluralitní Španělsko. Nezmiňuje se o teritoriálním uspořádání Katalánska.	Sjednocené, pluralitní Španělsko. Nezmiňuje se o teritoriálním uspořádání Katalánska.
PSC	Územní celistvost a nedělitelnost. Možnost ústavní reformy. Federalizace země.	Ochrana územní celistvosti a nedělitelnosti Španělska. Možnost ústavní reformy. Federalizace země. Spolupráce v rámci zemí katalánského jazykového prostoru.
PPC	Zachování celistvosti Španělska. Obrana ústavního řádu. „Països Catalans“ nezmiňuje.	Zachování jednoty Španělska. Respektování ústavního řádu a zákonů. Països Catalans“ nezmiňuje.

Zdroj: Vlastní zpracování za základě tematické analýzy.

2.3.1 Zhodnocení

V programech katalánských stran můžeme pozorovat existenci dvou velkých bloků: konstitucionalistického (*C's, PSC a PPC*) a suverénního (*CDC, ERC a CUP*), které vzájemně koexistují. Zatímco první blok se snažil o zamezení fragmentace španělského státu a hájil myšlenku jediného národa, druhý blok prosazoval nezávislost, která byla podle jejich názorů podložena dostatkem argumentů. Lidovci (*PPC*) ve svých programech zamítli možnost jakéhokoli dělení, socialisté (*PSC*) nabídli možnost ústavní reformy a zmínily federalistickou koncepci Španělska.

Blok *Společně pro ano* (*Junts pel Sí*), který byl ideologicky tvořen protikladnými stranami *CDC* (pravice) a *ERC* (levice), se pro volby v roce 2015 po dlouhých jednáních shodl, že nejdůležitější byla otázka nezávislosti. Toto strany v koalici akcentovaly v podobě programu, ve kterém prosazovaly nezávislý stát formou republiky s participativní demokracií a spoluprací mezi tzv. Katalánskými zeměmi.

Za pozornost stojí názorová základna katalánských socialistů, kteří prosazovali zvýšení pravomocí regionální vlády cestou možné budoucí ústavní reformy se zmínkou federalizace Španělska. V roce 2017 se navíc přiklonili k teritoriální spolupráci v rámci zemí katalánského jazykového prostoru. Nutno dodat, že centrální vláda v Madridu byla v letech 2012–2018 pod vedením lidovců, tedy vliv na prosazování agendy nebyl u socialistů velký. Jako protiváhu se ale socialisté na regionální úrovni snažili dělat různé ústupky a kompromisy a zajistit si tak pozice do budoucna. Statut z roku 2006 byl právě iniciativou ze strany socialistů. Ti sice zastávali postoj proti nezávislosti, avšak v roce 2014 podpořili konání legitimního referenda se souhlasem španělské vlády. Strana ve svém politickém programu hledala alespoň způsob, jak začlenit a respektovat různé kulturní a jazykové skupiny v podobě jazykové teritoriální spolupráce v rámci zemí katalánského jazykového prostoru.

3 Interpretace analýzy

Následující kapitola seznamuje s výsledky tematické analýzy a dává je do širšího kontextu politických změn a událostí té doby. Práce zkoumala, jaká témata (prvky) v souvislosti s katalánskou identitou se vyskytují v pozorovaných politických programech a zjišťovala, zda formulace témat v programech vede k jednoznačnému výkladu identity, nebo jej problematizuje. Všechny analyzované strany se ve svých programech zabývaly národnostně-identitární otázkou. To samo o sobě vypovídá o významnosti fenoménu pro současnou politiku Španělska a jeho regionů.

V rámci prvního tématu – jazyková politika a jazyková normalizace – byla analyzována pozice, kterou by měla katalánština v regionu zastávat. Všechny katalánské strany (levicová *ERC*, levicová *CUP* a středoprávní *CDC/PdeCAT*) uváděly podporu svého katalánského jazyka mezi hlavními body svých volebních programů a nezmiňovaly se o podpoře vícejazyčnosti. Strany *CDC* a *ERC* v rámci koalice zdůrazňovaly nutnost podpory katalánštiny a potřebu zlepšit její status vůči španělštině. Dále navrhovaly zavedení jazykových kvót v médiích, podporu katalánských škol a výuky katalánštiny pro cizince, kteří přicházejí pracovat do Katalánska. Strana *CUP* navrhovala plnou podporu vzdělávací suverenity Katalánska. V rámci jazykové politiky se tedy v obou programech těchto tří stran objevovala prioritizace katalánštiny jako úředního jazyka a plná podpora jeho používání ve školství, veřejné správě a médiích. V roce 2017 byla tato politika ještě více obhajována. Nejradikálnější byl program strany *CUP*, který obhajoval naléhavou nutnost bojovat proti útlaku katalánského jazyka ze strany španělské vlády. Strana usilovala o podporu katalánštiny jako jediného jazyka v Katalánsku. O něco méně radikální stranou se jevila strana *ERC* deklarující katalánštinu coby určující jazyk ve všech oblastech života. Ostatní strany byly v jazykové politice umírněnější. Strany *C's*, *PSC* a *PPC* v programech deklarovaly jazykovou svobodu v použití obou jazyků, jak kastilštiny, tak katalánštiny. Strana *PSC* se navíc zasazovala o ochranu katalánštiny tam, kde není její používání tak rozšířené. Strana *PPC* ještě přidala bod programu ohledně případného zneužití katalánštiny k diskriminaci těch, pro které není katalánština mateřským jazykem, a rovněž prosazovala ochranu a podporu kastilštiny v médiích.

Pilířem prvního tématu obou sledovaných období byly pozorované kódy: ochrana katalánštiny, hlavní jazyk, katalánština ve veřejné sféře, jazyková politika, vzdělávací

suverenita, kvóty pro katalánštinu v institucích, katalánština jako kulturní dědictví, nediskriminace kastilštiny, katalánština na mezinárodní úrovni.

Druhým identifikovaným tématem byla katalánská kultura a ochrana kulturního dědictví regionu. V rámci tohoto tématu bylo analyzováno, jaký je přístup stran ke kulturnímu odkazu a historii a k šíření a významu kultury. Všechny strany podporovaly v určité formě a míře ochranu katalánské kultury a kulturního dědictví.

Strany *CDC*, *ERC* a *CUP* kladly maximální důraz na rozvoj katalánské kultury, TV a rozhlasového vysílání v katalánštině a vytváření nových platforem na podporu rozvoje kultury. Strana *CUP* ještě přidala nutnost ochrany menšinových kultur. Strany *C's* a *PPC* také podporovaly katalánskou kulturu, obě strany ve smyslu nutnosti zároveň ochránit i kulturu španělskou. *PSC* akcentovala zachování katalánského kulturního, dokumentárního a historického dědictví.

Pilířem druhého tématu obou sledovaných období byly tyto pozorované kódy: ochrana a podpora dědictví, udržitelnost a dostupnost kultury pro všechny, ochrana menšinových kultur, propagace katalánských tradic, rozmanitost, pluralita, nové instituce pro menšinové kultury, lepší financování kultury, propagace katalánské kultury v zahraničí.

Dalším identifikovaným tématem byla identita obsažená v teritoriu. Teritoriální uspořádání zmiňovaly ve svém programu všechny strany. Nejradikálnější strana *CUP* vyjadřovala prosazení autonomie Països Catalans a jejich plného práva na sebeurčení. Názory jednotlivých stran se v čase jeví jako neměnné. Také strany *CDC*, *ERC* vyjadřovaly v programu nezávislost Katalánska ve formě republiky a plně podporovaly autonomii. Všechny tři strany podporovaly spolupráci mezi katalánsky mluvícími regiony, strana *CUP* dokonce požadovala autonomii těchto katalánsky mluvících zemí za účelem prosazení jejich práva na sebeurčení. Strany *C's*, *PSC* a *PPC* podpořily sjednocené, pluralitní Španělsko a vyjadřovaly podporu ústavnímu uspořádání Španělska. Strana *PSC* v programu v roce 2017 zmiňovala jazykovou spolupráci v rámci zemí katalánského jazykového prostoru.

Pilířem třetího tématu obou sledovaných období byly tyto pozorované kódy: pan-nacionalismus, Països Catalans, spolupráce, koordinace, katalánský prostor, teritorialita, jednota, jednostranná nezávislost, referendum o nezávislosti, nezávislá republika v rámci EU/Evropy, sjednocené Španělsko.

Vliv na programová prohlášení ve zkoumaném období mělo několik událostí. Za prvé výsledek hlasování v roce 2014, kdy se ukázalo, že o budoucnost Katalánska mělo zájem kolem 40 % voličů. Bylo tedy nutné nabídnout alternativu i pro skupinu voličů, kteří k volbám nepřišli. Navíc volby v roce 2015 byly významné, protože voliči v nich měli hlasovat pro politické strany, které zastávaly postoje pro/proti nezávislosti.

Další klíčovou událostí bylo říjnové vyhlášení jednostranného referenda za nezávislost v roce 2017, dále následná jednostranná deklarace vyhlášení nezávislosti a aplikace článku 155 španělské ústavy (převzetí správy nad Katalánskem španělskou centrální vládou v Madridu), po které následovaly v prosinci 2017 další volby.¹⁶³

Velmi důležitá byla skutečnost, že celostátní strany (*PSOE a PP*) se snažily určitým způsobem manévrovat, aby zmírnily politický konflikt. Proto ve svých regionálních politických programech akcentovaly identitární katalánská témata. Podoba katalánského nacionalismu byla tedy do určité míry dána také tím, která strana spravovala Španělsko jako celek.

Všechny strany podporovaly v určité míře identitární prvky jako je katalánský jazyk a ochrana kulturního dědictví Katalánska, které jsou důležitým výrazem pro secesionistické tendence, avšak ne všechny strany ve svých programech požadovaly secesi Katalánska. Například strana *PSC* se zaměřovala na posílení autonomie Katalánska v rámci Španělska, zatímco strana *PPC* kladla důraz na nutnost dodržování ústavy a zachování jednoty Španělska. Strana *C's* podpořila jednotu Španělska a odmítala separatistické tendence, ale současně se zasazovala o posílení pravomocí katalánského parlamentu v rámci španělské ústavy. Některé politické strany, jako například *ERC* nebo *CUP*, deklarovaly nezávislost Katalánska a secesi od Španělska zastávaly jako nejvyšší prioritu. Strany *PSC* a *C's* preferovaly kromě silné autonomie hlubší posilování vztahů Katalánska s celostátní vládou.

Práce došla k závěru, že jazykové, kulturní a teritoriální charakteristiky jako součást katalánské identity se do programových prohlášení stran inkorporují různými způsoby v závislosti na podpoře konstitučního uspořádání státu: požadavky strany *PPC* a strany *C's* byly spjaty s podporu stávajících konstitučních uspořádání, strana *PSC* usilovala o změny konstitučních uspořádání směrem k větší autonomii a také posilovala důraz na kompletní

---

¹⁶³ BBC News. „Catalan referendum: Region's independence 'in matter of days'“, 4. 10. 2017, <http://www.bbc.com/news/world-europe-41493014> (staženo 5. 5. 2023).

rozvoj katalánštiny v koexistenci se španělštinou. Strany *CDC*, *ERC* a *CUP* podporovaly plně nezávislost Katalánska, tj. nevyjadřovaly podporu konstitučnímu uspořádání, akcentovaly vzdělávací suverenitu Katalánska, jinými slovy žádaly dominanci vlivu katalánštiny ve veřejné správě a ve všech vzdělávacích institucích.

Co se týče obecného cíle, z tematické analýzy vyplývá, že jádro identitárního sporu dle současných stran napříč politickým spektrem vycházelo částečně jak z politických, tak také částečně z kulturně-jazykových idejí. Analýza neodhalila převažující akcentaci ani politické, ani kulturně jazykové roviny identitární otázky. Stranická komunita v této oblasti není jednoznačně názorově vyhraněna v důsledku častých politických změn a mnohvrstevnatosti pojetí katalánské identity v rámci Španělska.

Zjištěné poznatky tedy korespondují s dosavadním poznáním zkoumané problematiky v odborné literatuře. Je možné potvrdit přístup inkluzivní politiky, který uvádí Montserrat Guibernau – je třeba vytvořit takový politický rámec, který by umožnil koexistenci různých identit a zároveň respektoval práva všech skupin v rámci společného politického prostředí.

Příkladem takové strany umožňující koexistenci různých identit (dle Guibernau), je strana *C's*. Obhajuje individuální jazykovou svobodu a Katalánsko označuje za dvojjazyčnou společnost, podporuje katalánské kulturní aktivity, ale zároveň vyjadřuje nutnost ochrany španělské kultury v Katalánsku. Součástí politického programu strany *C's* bylo nalezení způsobů, jak začlenit a respektovat různé kulturní, jazykové a etnické skupiny a vytvořit prostředí, které by podporovalo rovnost a vzájemné porozumění. Částečně i další strany, jako *PSC* a *PPC*, v programech zdůrazňovaly jazykovou svobodu v použití obou jazyků, jak kastilštiny, tak katalánštiny. Strana *PSC* se navíc vyjadřovala k ochraně katalánštiny tam, kde není její používání tak rozšířené a apelovala na historickou výjimečnost Katalánska. Zároveň však zmiňovala možnost ústavní reformy v podobě federalizace země s cílem zvýšení pravomocí regionální vlády. Katalánští socialisté v programech podporovali tedy ve větší míře katalánské identitární prvky než lidovci, nicméně obě tyto strany podporovaly územní celistvost a nedělitelnost.

Analýza identitárních témat (prvků) potvrdila i postoj Montserrat Clua i Fainé v tom směru, že katalánská identita není vyloučená z jiných identit, může se s nimi prolínat a může být prožívána v různých kontextech a situacích. Pohled Clua i Fainé dále souzní rovněž v tom, že katalánská identita je dynamický a mnohoznačný fenomén, který je

ovlivněn mnoha faktory. Podle Josepa R. Llobery katalánská identita koliduje s politickými faktory jako je např. vymezení se proti centralistické moci v Madridu. Toto lze potvrdit u analyzovaných stran *ERC, CDC a CUP*. U stran *PSC, PPC a C's* tento postoj neplatí.

Významem jazyka jako identitárního prvku se zabýval Luis Duran, který tvrdí, že mnoho Katalánců kritizuje jistou podráženosť katalánštiny vůči španělštině. Toto se však analýzou nepotvrdilo – všechny strany hájily význam a důležitost používání katalánštiny, žádná strana toto téma v programu nevynechala a žádná strana neakcentovala použití katalánštiny na nižší úrovni než použití španělštiny.

Lze rovněž potvrdit tvrzení Manuela Delgada, který hovořil o specifčnosti identity vycházející z jazyka, kultury a historie, které se prolínají. Všechny strany ve svých programech do jisté míry takové pouto akceptují. Pouze některé strany (*CDC/PdeCAT, CUP, ERC*) ale zohledňují pocit sounáležitosti obyvatel s regionem jako specifického teritoria.

Práce obecně dochází ke zjištění, že všechny analyzované politické strany podporují katalánský jazyk a ochranu kulturního dědictví Katalánska, které jsou důležitým výrazem pro secesionistické tendence, avšak pouze některé strany se k secesi Katalánska hlásí.

Závěr

Politické strany často zahrnují identitu do svých programů a kampaní, protože identitární otázky mohou být pro voliče silně emocionální a důležité. Identita v politice rezonuje, jelikož se týká spojení jednotlivců a skupin s určitou komunitou, kulturou, jazykem nebo regionem. Zahrnutí identity do politiky slouží k vytvoření sounáležitosti a hlavně k mobilizaci voličů. Je však důležité si uvědomit i kontroverzní stránky identity v politice. Někdy vede k polarizaci a konfliktům mezi různými skupinami. Důležité je proto hledat vyváženost a inkluzi, aby politické strany zohledňovaly různorodost společnosti a přistupovaly k identitárním otázkám s respektem a s ohledem na všechny skupiny obyvatel.

Výklad identity v programech katalánských politických stran je problematický. Skrze analyzovaná témata ji není možné jednoznačně vymezit, neboť identitární rovina má mnoho vrstev. Katalánská identita není vyloučená z jiných identit, může se s nimi prolínat a může být prožívána v různých kontextech a situacích. Potvrdilo se, že katalánská identita je dynamický jev ovlivněný mnoha faktory. Může být prožívána na různých úrovních, může se měnit v závislosti na osobním přesvědčení i politických názorech. Voliči mohou vybírat mezi různými stranami na základě jejich postojů a programů, včetně postojů k otázce katalánské identity. Ta se jeví v rámci analyzovaných programů jako mnohvrstevnatá, politické názorové spektrum je různorodé a komplikované.

Výzvou do budoucna je nalézt cestu, jak se vyrovnat s výzvami globalizace, současnými politicko-hospodářskými výzvami a zároveň zachovat svou kulturní a jazykovou identitu při respektování demokratických procesů. Politické strany v Katalánsku se musí rovněž snažit nalézt společné řešení v otázce ústavního uspořádání a vztahů s centrální španělskou vládou. Tato otázka byla v minulosti předmětem napětí a neshod mezi katalánskými stranami a centrální vládou a bude i nadále představovat výzvu pro budoucnost Katalánska.

Nalezení společné cesty lze formou dialogu a jednání, které by dosáhlo kompromisního řešení paralelně mezi pozicemi respektování identity a zachování ústavního rámce. Další možností může být ústavní reforma za větší posílení autonomie, což by mohlo vést ke snížení napětí mezi katalánskými a španělskými politickými silami. Zmírnění politických názorů (či emocí) by mohlo také vést ke snížení sociálního napětí

a umožnilo by všem stranám spolupracovat na společných cílech. Je zde sice ještě cesta referenda v otázce nezávislosti Katalánska, ale to by muselo být organizováno v souladu s ústavou a legislativním rámcem Španělska.

Protože tato otázka je stále otevřená, další výzkum se může zaměřovat například v kontextu výsledků voleb do katalánského parlamentu v období po roce 2017. Lze dále analyzovat a ověřit, zda a v jaké míře se posuzované volební sliby transformovaly do reálného života katalánských občanů, respektive na úroveň centrálně španělskou. A další inspirací se jeví téma uchopení katalánské identity v kontextu evropanství, tedy evropské identity v rámci EU.

Summary

The aim of the thesis was to find out topics through which the parties emphasize their national identity perception through the analysis of primary sources, i.e. the analysis of the election programs of Catalan political parties in 2015 and 2017, and to determine whether, through these topics, it is possible to clearly define the national-identity question in the concept of Catalan identity. The qualitative analysis was used to answer the research questions.

The investigated data sample contained election programs in 2015 and 2017. The thematic analysis method used in the work is based in theory and is applied to the programs of political parties. Another goal was to find out whether the processing of these three topics in the program statements of the parties leads to a clear interpretation of the national identity question of Catalonia or whether it problematizes it. The program statements of six parties that were represented in the Catalan Parliament in both 2015 and 2017 were subjected to analysis.

From the corpus of data, relevant sections dealing with national identity were first selected. A deductive approach was applied here. The relevant theories that were used were based on the theory of Anthony D. Smith and the theory of Eric J. Hobsbawm. Finally, three criteria were selected from the corpus using the analysis of the national-identity question of Catalonia: language policy and normalization, culture and protection of cultural heritage, and territorial identity.

The work came to the conclusion that the linguistic, cultural and territorial characteristics as part of the Catalan identity are incorporated into the program statements of the parties in different ways depending on the pillar of the state's constitutional grouping: the demands of the *PPC* party and the *C's* party are linked to the support of the existing constitutional arrangements, the *PSC* party strives for changes in the constitutional arrangements towards greater autonomy and thereby accentuates a greater emphasis on the full development of the Catalan language in coexistence with the Spanish. These 3 mentioned parties are branches of national parties. The *CDC*, *ERC* and *CUP* parties supporting the full independence of Catalonia, i.e. not expressing support for the constitutional arrangement, emphasize the educational sovereignty of Catalonia with the strengthening of the Catalan language in public administration and promoting the full development of the Catalan language in all educational institutions.

The analysis of identity themes confirmed that the unambiguous interpretation of identity in the programs of Catalan political parties is problematic and multi-layered. The Catalan identity is not excluded from other identities and it is experienced in different contexts and situations. It has been confirmed that the Catalan identity is a dynamic and multilayered phenomenon that is influenced by many factors. Catalan identity can be experienced at different levels and can change depending on personal beliefs and political opinions. Attitude voters can choose between different parties based on their positions and programs, including positions on the question of Catalan identity.

Použitá literatura

Primární zdroje

Artículo 155 de la Constitución española,
<https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=155&tipo=2>.
(staženo 5. 12. 2021).

Ciudadanos. *Programa electoral Elecciones Autonómicas Catalanas 2015*, VI., X.,
https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ciudadanos_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 2. 3. 2023).

Ciudadanos. *Programa Electoral. Elecciones Catalanas 2017*, VI., X.,
<https://www.ciudadanos-cs.org/propuestas-para-catalunya> (staženo 15. 3. 2023).

Constitución española Aprobada por Las Cortes en sesiones plenarias del Congreso de los Diputados y del Senado celebradas el 31 de octubre de 1978,
<https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf>
(staženo 20. 10. 2021).

CUP. *Programa electoral eleccions municipals 2015*, 87–93,
https://santsadurni.cup.cat/sites/default/files/programa_cup_santsa.pdf
(staženo 5. 3. 2023).

CUP. *Programa polític de la CUP-CC eleccions del 21 de desembre de 2017*, 30, 41–42, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_cup_17.pdf
(staženo 1. 7. 2022).

ERC. *Programa electoral. Elecciones catalanas 2017*,
https://static.esquerra.cat/arxiu/programes/c2017_programa.pdf (staženo 1. 3. 2021).

Estatuto de autonomía de Cataluña aprobado el 19 de julio de 2006.
<https://web.gencat.cat/es/generalitat/estatut/estatut2006/> (staženo 13. 2. 2022).

Junts pel Catalunya. *Programa Electoral 2017*,
<https://www.scribd.com/document/366269217/Programa-electoral-de-Junts-per-Catalunya> (staženo 25. 2. 2023).

Junts pel Sí. *Programa electoral. Elecciones catalanas 2015*,
https://ancvallesoccidental.files.wordpress.com/2015/09/programa_electoral_juntspels.pdf (staženo 10. 3. 2023).

Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña, <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-13087> (staženo 8. 3. 2023).

PPC. *Programa Electoral 2015*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_ppc_elecciones_catalanas_2015.pdf (staženo 25. 2. 2023).

PPC. *Programa Electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_pp_17.pdf (staženo 12. 3. 2023).

PSC. *Programa Electoral municipales 2015*, https://issuu.com/somdelh/docs/programa_electoral_municipales_2015. (staženo 9. 3. 2023).

PSC. *Programa electoral 2017*, https://www.rtve.es/contenidos/documentos/programa_psc_17.pdf (staženo 21. 2. 2023).

Sekundární zdroje

Monografie

Anderson, Benedict. *Imagined Communities: Reflections on the Origin and spread of Nationalism*. London: Verso, 2006.

Becat, Joan. *Geografia general dels països catalans: Els països catalans: concepte i evolució*. Enciclopèdia Catalana, 1992.

Braun, Virginia a Victoria Clarke. *Thematic analysis: A practical guide*. London: Sage, 2017.

Braun, Virginia a Victoria Clarke. *Successful Qualitative Research: a Practical Guide for Beginners*. London: Sage, 2013.

Brubaker, Rogers. „Přehodnocení národní identity: národ jako institucionalizovaná forma, praktická kategorie, nahodilá událost“. In Hroch, Miroslav (ed.): *Pohledy na národ a nacionalismus*. Praha: Slon, 2009.

Budig, Hana. *Sprache als Symbol Identitärer Divergenz*. University of Bamberg Press, 2019.

Capotorti, Francesco. *Study On The Rights Of Persons Belonging To Ethnic, Religious, And Linguistic Minorities*. New York: United Nations, 1991.

Castells, Manuel. *The Information Age: Economy, Society and Culture. Volume II: The Power of Identity*. Wiley Blackwell, 2010.

Claret, Jaume a Manuel Santirso. *La construcción del catalanismo: historia de un afán político*. Barcelona: Los Libros de la Catarata, 2014.

De Winter, Lieven. „Conclusion. A comparative analysis of the electoral, office and policy success of ethnoregionalist parties“. In: *Regionalist Parties in Western Europe*. eds., Lieven De Winter a Huri Türsan. London: Routledge, 1998, <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203169391-18/conclusion-lieven-de-winter> (staženo 8. 9. 2022).

De Winter, Lieven. „*The impact of European integration on ethnoregionalist parties*. Institut de Ciències polítiques i Socials,“ Barcelona, http://www.diba.es/icps/working_papers/docs/WP_I_195.pdf. (staženo 1. 12. 2022).

Delgado, Manuel. *El animal público*. Madrid: Editorial Anagrama. 1999.

Deutsch, Karl Wolfgang. *Nationalism and Social Communication: An Inquiry Into the Foundations of Nationality*. New York: Massachusetts Institute of Technology, and Wiley, 1953.

Dowling, Andrew. *The Rise of Catalan Independence: Spain Territorial Crisis*. New York: Routledge, 2015.

Emerson, Ruppert. *From Empire to Nation*. Boston: Harvard University Press, 1970.

Eriksen, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností – rozumět identitě*. Triton, 2007.

Gellner, Ernest A. *Nations and Nationalism*. New York.: Cornell University Press, Ithaca, 1983.

Gellner, Ernest A. *Nacionalismus*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 2003.

Gellner, Ernest A. „Nacionalismus“, In Hroch, Miroslav (ed.): *Pohledy na národ a nacionalismus*. Praha: Slon, 2009.

Gómez-Reino, Margarita. *Nationalisms in the European Arena Trajectories of Transnational Party Coordination*. Madrid: Palgrave Publishing, 2018.

- Guibernau, Montserrat. *Catalan Nationalism: Francoism, transition and democracy*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2002.
- Guibernau, Montserrat. *La identidad de las naciones*. Barcelona.: Editorial Ariel, 2009.
- Guibernau, Montserrat. *Nationalisms: The Nation-State and Nationalism in the Twentieth Century*. Oxford: Polity Press, 2009.
- Guibernau, Montserrat. *The Identity of Nations*. Cambridge: Polity Press: 2007.
- Hobsbawm, Eric J. *Národy a nacionalismus od roku 1780: program, mýtus, realita*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000.
- Hendl, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016.
- Horowitz, Daniel. *Ethnic Group in Conflict*. London: University of California Press, 1985.
- Hroch, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody. Příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*. Praha: Slon, 2009.
- Keating, Michael. *Nations against the State: The New politics of Nationalism in Quebec, Catalonia and Scotland*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2001.
- Kedourie, Elie. *Nationalism*. Fourth, expanded edition. Oxford, UK and Cambridge, MA: Blackwell, 1993.
- Lévi-Strauss, Claude. *Raza y cultura*. Madrid:Ediciones Cátedra, 2009.
- Llobera, Josep R. *De Catalunya a Europa.: Fonaments de la identitat nacional*. Editorial Empúries, 2003.
- Müller – Rommel, Ferdinand. „Ethnoregionalist Parties in Western Europe. Theoretical considerations and framework of analysis,“ In Lieven De Winter, Huri Türsan, (eds.): *Regionalist Parties in Western Europe*, London, Routledge, 1998.
- Nogué i Font, Joan. *La construcción social del paisaje*. Madrid, Biblioteca Nueva, 2007.
- Rodríguez Terruel, Juan a Astrid López Barrio. „Ciudadanos. El asalto al centro“. In Francisco José Llera Ramo (ed. lit.), Montserrat Baras (ed. lit.), Juan Montabes Pereira, *Las elecciones generales de 2015 y 2016*. Editores: Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS), 2018.

Sepúlveda Muñoz, Isidro. *Historia del nacionalismo*. Madrid: Santillana Educación, S.L., 1997.

Sepúlveda Muñoz, Isidro. *Nación y nacionalismos en España de las autonomías*. Madrid: Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado Madrid, 2018.

Seton-Watson, Hugh. *The Nations and the States. An Enquiry into the Origins of Nations and the Politics of Nationalism*. New York: Routledge, 1977.

Strmiska, Maxmilián. *Regionální strany a stranické systémy: Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998.

Strmiska, Maxmilián. *Katalánské politické strany. Katalánské strany a regionální stranicko-politický systém v letech 1977–2002*. Brno: Anton Pasienska, 2003.

Smith, Anthony D. *National Identity*. University of Nevada Press, 1993.

Smith, Anthony D. *Theories and Nationalism*. New York: Harper Torchbooks, 1972.

Smith, Anthony D. *The Ethnic Origins of Nations*. London: Blackwell, 1998.

Termes, Josep. *Nou resum d'història del catalanisme*. Barcelona: Editorial Base, 2009.

Türsan, Huri. „Introduction. Ethnoregionalist parties as ethnic entrepreneurs“. In: *Regionalist Parties in Western Europe*. Lieven De Winter, Huri Türsan, (eds.). London: Routledge, 1998, <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203169391-18/conclusion-lieven-de-winter> (staženo 8. 9. 2022).

Urwin, Derek W. „Harbinger, Fossil or Flexible? Regionalism and the West European Party Mosaic“, In Hals Daalder, Peter Mair, (eds.): *Western European Party Systems. Continuity & Change*. Beverly Hills: Sage, 1985.

Zapata-Barrero, Ricard. *Multiculturalidad e inmigración*. Madrid: Editorial Síntesis. 2004.

Články a studie

Clua i Fainé, Montserrat. „Identidad y política en Cataluña: el auge del independentismo en el nacionalismo catalán actual”, *Quaderns-e de l’Institut Català d’Antropologia*, 2014, No.19 (2), Barcelona: ICA, pp. 79–99, <https://racocat/index.php/QuadernseICA/article/view/292821> (staženo 13. 6. 2021).

Colomé, Gabriel. „The Catalan Party System“, In Enric Fossas a Gabriel Colomé, *Political Parties and Institutions in Catalonia*, ICPS-UAB,1993, Barcelona, s.37–64, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=850706> (staženo 29. 4. 2020).

Dandoy, Régis. „Ethno-regionalist parties in Europe: a typology“, *Perspectives on Federalism*. Vol. 2, Issue 2, 2010, 194–220. <https://dial.uclouvain.be/pr/boreal/object/boreal:156256> (staženo 13. 6. 2021).

Dvořáková, Kateřina a Miroslava Ferrarová. „Separatistické tendence v současné Evropě: Katalánsko, Skotsko a Vlámsko na cestě k nezávislosti?“ *Politologická Revue*. 2014,20(2)<http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds> (staženo 28. 11. 2020).

Guibernau, Montserrat. „Nations Without States: Political Communities in the Global Age“, *Michigan Journal of International Law*, No 1251, 2004, <https://repository.law.umich.edu/mjil/vol25/iss4/23> (staženo 1. 12. 2021).

Guibernau, Montserrat. „Secessionism in Catalonia: After Democracy“, *Ethnopolitics*. 2013, vol. 12, no. 4, 368–393, <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17449057.2013.843245> (staženo 20. 10. 2021).

Hamann, Kerstin. „Federalist Institution, Voting Behavior, and Party System in Spain“, *Publius* 29, 1999, Vol. 1, s. 111–137, <https://www.jstor.org/stable/3330922> (staženo 18. 2. 2023).

Heller, William B. „Regional Parties and National Politics In *Europe: Spain’s Estado De Las Autonomías, 1993 to 2000*“, In *Comparative Political Studies*. 2002, Vol. 35, no. 6, s. 657–685, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0010414002035006002> (staženo 5. 3. 2023).

Hobsbawm, Eric J. „Introduction Ethnicity and nationalism in Europe today. Anthropology Today“. *Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*. Vol. 8, No. 1 (Feb., 1992), pp. 3–8 (6 pages), <https://www.jstor.org/stable/3032805?origin=crossref> (staženo 21. 3. 2023).

Hobsbawm, Eric J. „Language, Culture, and National Identity.” *Social Research* 63, no. 4: 1065–80. 1996.<http://www.jstor.org/stable/40971324> (staženo 2. 2. 2023).

Horowitz, Daniel. „The Challenge of Ethnic Conflict: Democracy in Divided Societies“, *Journal of Democracy*, Johns Hopkins University Press Volume 4, Number 4, October 1993 pp. 18–38, <https://muse.jhu.edu/article/225437/pdf> (staženo 9. 6. 2023).

Keating, Michael. „Rethinking Sovereignty: Independence-lite, devolution-max and national accommodation“, *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, 2012, vol. 16, 9–29, <https://abdn.pure.elsevier.com/en/publications/rethinking-sovereignty-independence-lite-devolution-max-and-natio> (staženo 1. 4. 2021).

Kilian, Petr. „Katalánská autonomie v rámci Španělského království“, *Právní Prostor*, 02/2020, <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/katalanska-autonomie-v-ramci-spanelskeho-kralovstvi> (staženo 15. 5. 2023).

Kolmaš, Miroslav. „Národní identita v mezinárodních vztazích: Mezi konstruktivismem a poststrukturalismem“, *Mezinárodní vztahy*, 01/2017, č.53/67. https://www.researchgate.net/publication/316421594_Narodni_identita_v_mezinarodnich_vztazich_Mezi_konstruktivismem_a_poststrukturalismem (staženo 2. 8. 2022).

Lancaster, Thomas D. a Michael S. Lewis-Beck. „Regional Vote Support: The Spanish Case, *International Studies Quarterly*, Volume 33, Issue 1, March 1989, Pages 29–43, <https://doi.org/10.2307/2600492> (staženo 15. 3. 2022).

Miodownik, Dan a Britt Cartrite. „Demarcating Political Space: Territoriality and the Ethnoregional Party Family“, *Nationalism and Ethnic Politics*. Vol. 12, 2006, Issue 1.s. 53–82. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13537110500503869> (staženo 9. 10. 2022).

Pallarés, Francesc a Jaume Muñoz. „The Autonomous Elections of 1 November 2006 in Catalonia“, *Regional and Federal Studies*, Volume 18, 2008, Number.4, pp. 449–464, https://www.researchgate.net/publication/248953709_The_Autonomous_Elections_of_1_November_2006_in_Catalonia (staženo 10. 5. 2023).

Sládková, Veronika. „Katalánsko a snaha o nezávislost: faktory ovlivňující separatismus Katalánců“. *Kulturní studia*. 01/2014, <https://kulturnistudia.cz/wp-content/uploads/2014/06/Katal%C3%A1nsko-a-snaha-o-nez%C3%A1vislost-faktory-ovliv%C5%88uj%C3%ADc%C3%AD-separatismus-Katal%C3%A1nc%C5%AF.pdf> (staženo 8. 8. 2022).

Sobrequés i Callicó, Jaume. „El Primer memorial de greuges del catalanisme polític: l'ambaixada de la Diputació del General i del Consell del Principat a Joan II (1460–1461,“ *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, 2006, Vol. 16, p. 9–35 <https://raco.cat/index.php/ButlletisCEH/article/view/148926> (staženo 12. 4. 2021).

Soler Costa, Rebeca. „La lengua catalana en la construcción de la identidad social de Cataluña“, Análisis de este nacionalismo lingüístico“. *Revista electrónica interuniversitaria de formación del profesorado*, Vol. 12, Nº. 4, 2009, 123–128. <https://www.researchgate.net/journal/Revista-Electronica-Interuniversitaria-de-Formacion-del-Profesorado-1575-0965>. (staženo 2. 2. 2021).

Subirats i Humet, Joan a Ricard Vilaregut Sáez. „El debat sobre la independència a Catalunya. Causes, implicacions i reptes de futur“. *Anuario Del Conflicto Social*, 2013, (2), <https://revistes.ub.edu/index.php/ACS/article/view/6331> (staženo 9. 9. 2021).

Šabatka, Michal. „Španělský regionalismus, volební arény a umírňující se konflikt“. *Acta Politologica*, 2010, Vol. 2, No. 1, s. 33–56. https://acpo.fsv.cuni.cz/ACPOENG-17-version1-Sabatka_02_01_merged.pdf (staženo 8. 12. 2022).

Další sekundární zdroje

Assemblea Nacional Catalana, <https://assemblea.cat/organitzacio/> (staženo 8. 9. 2022).

Bílková, Veronika. „Katalánsko na rozcestí nebo na scestí.“ Ústav mezinárodních vztahů, 30. 10. 2017. <https://www.iir.cz/katalansko-na-rozcesti-nebo-na-scesti> (staženo 1. 5. 2022).

BBC News. „Catalan referendum: Region's independence 'in matter of days'“, 4. 10. 2017, <http://www.bbc.com/news/world-europe-41493014> (staženo 5. 5. 2023).

Catalanismo. Real academia española. <https://dle.rae.es/catalanismo> (staženo 13. 3. 2023).

Diplomatická akademie. „Katalánské referendum: Proč nastalo a co se bude dít dále?“, 3. 10. 2017. <https://diplomaticka-akademie.cz/katalanske-referendum-proc-nastalo-a-co-se-bude-dit-dale/> (staženo 15. 2. 2023).

Europa Press Madrid. „Telemadrid emitirá 'Ciudadanos de Segunda', un documental sobre los catalanes que defienden el castellano como su lengua“, 4. 4. 2007, <https://www.europapress.es/madrid/noticia-telemadrid-emitira-ciudadanos-segunda->

documental-catalanes-defienden-castellano-lengua-20070404174943.html
(staženo 15. 6. 2023).

Generalitat de Catalunya. „9N/2014, Tu hi participes/tu decideixes“,
<http://www.participa2014.cat/resultats/dades/en/escr-tot.html> (staženo 2. 11. 2018).

Institut d'Estudis Catalans. <https://www.iec.cat/iec-digital/> (staženo 7. 7. 2022).

Martín Nicolas. „El pilar lingüístico de la identidad catalan“, *DW en español*,
17.10.2017, <https://www.dw.com/es/el-pilar-ling%C3%BC%C3%ADstico-de-la-identidad-catalana/a-41003953> (staženo 21. 5. 2022).

Míguez Marcos. „¿Qué dice exactamente el artículo 155 de la Constitución?, *La Voz de Galicia*, 3. 11. 2015, <https://www.lavozdegalicia.es/noticia/espana/2015/11/03/dice-exactamente-articulo-155-constitucion/00031446563685553969157.htm>.
(staženo 8. 9. 2022).

Òmnium. Llengua. Cultura. País. <https://www.omnium.cat/ca/#intro>
(staženo 1. 8. 2022).

Radačičová, Simona. „V symbolickém hlasování Katalánci zvolili nezávislost.“
Hospodářské noviny, 11. 11. 2014, <https://archiv.hn.cz/c1-63090250-v-symbolickem-hlasovani-katalanci-zvolili-nezavislost> (staženo 1. 11. 2021).

Zpěvák, Aleš. „Co je co? Národ, nacionalismus a národní identita.“, *Argument*,
12.08. 2017. <https://casopisargument.cz/?p=6509> (staženo 19. 3.2023)